

PSÍHO BALETU

ZVONKOHRA

PROPADLA, MINISTROVY KRISTUSKY, POTENCE A SKLENĚNÉ SOUZNĚNÍ /1/

SVĚT JAKO STOKA!?

"Jsem přesvědčený, že svět je stále více absurdnější a, bohužel, současně i stále více krutější. Ovládlo ho zlo a proto je tragický a absurdní."

/E. Ionesco, v rozhovoru pro DIE WELT, 1988/

Hned do kolébky, jako nezbytnou pozornost, kletbu neautentičnosti, neschopnosti a nemožnosti. Rozpálený asfalt nalitý na pokožku, které se ještě ani nestačila nadechnout. Generaci po generaci. Dokonalá mašina nesmyslnosti.

Oči plavající v černém a hustém nálevu vykořenění. Zarůstající srdce. Schnoucí a praskající lebky. Odkrvující se a jen na tenké cévě visící chodidla. Do podlahy zalívané jazyky. Do nicoty zahrabávané mozky. Roztékající se trupy. Nosní dírký ucpávané tanky nemorálnosti. Krky stahované oprátkou konce. Ztrácející se já.

Toxická slova. Wellingtonské gesta. Stalinské činy. Revolverové dialogy. Polibky plné výbušnin. Důvěra nakažená syfilidou.

Snášenlivost s vůní pálící se gumy.

Lampy stříkající koňský trus. Domy podřezávající žíly tam i zpět. Ulice rozkládající vnitřnosti. Výklady odrážející kostry. Katovské řemeslo v kterémkoliv subjektu. Metamorfóza ve vatou vhodnou do čehokoli. Eliminování pohybu kamkoli. V pravidelných periodách se opakující zvracení. Mršinismus. Fraška podpíraná vlastním stínem. Skládky ubohosti přerůstající horizont. Temnota ucpávající průduchy pudové litanie. Rozklad naplý od á až do zet. Zbytečné otázky a vykleštěné odpovědi. Odumírání.

A taky zoufalé výkřiky narážející na stěnu ledové netečnosti. Smysly napíchnuté v poslední naději na vězeňský plot sebe sama. Odhazovaná skleněná souznění tříštící se o hrany odpadkových košů. Koulení si koulí nadvakrát a do jehlanu. Do pyramidy mrtva.

Kyselá deště veškerého počínání.

Svět jako starý a prožíraný kabát vyvěšený coby prapor před divadlem Času;

svět jako protivítr vystřelovaný z turbin nevysvětlitelnosti;

svět jako matrace znechucení na které jsou v agónii prováděny spěšné akty;

svět jako průtok prasečí kejdy;

svět jako pohyb mlýnkem zmatenosti a následné ukotvení ve střevech deziluze;

svět jako marný dupot krejčovských figurín dokola kolem;

svět jako směsice vysílených náčrtků a koncepcí;

svět jako rozmasírování holoubců v kontejnerech;

svět jako kanibalský pes žeroucí se od plic;

svět jako odhozená ruka ležící v hlubokém nočním tichu;

svět jako plátno prorostlé nebožtíkem;

svět jako podvod s helmici škodolibosti na hlavě která je okatě otočená směrem na západ na východ na sever na jih;

svět jako hmotná dlaždice bezvýchodnosti dopadající na jsoucí;

svět jako skepce uvnitř i vně;

svět jako úsměv marnosti přibitý na vrata mého-tvého domu;

svět jako každou vteřinu zacpanější a zasviněnější stoka!?

/L. Hrubý a P. Doležal/

Stará kamna zalévají celou místnost sálajícím žářem, okoralé židle jsou poskládané v nepravidelném obrazci, z dutého betonu vyhrává neviditelný houslista.

"Ochch, ou, ochch, Pane Bože, to je bolest", prosí odevzdaně.

"Jak vítěz Pán z hrobu vstal - Ďábla za nás přemoh, zlobu, strach a hrůzu ze smrti sňal! A - le - lu - ja", hrdelní sípot ji vysílil a upadá do kratšího bezvědomí. Chvěje se jí celé zubožené tělo, prohřívající spodní část pálí i ve spánku, napnuté vrásky na chvíli povolily.

Stojíš před domem, zelená branka lemuje malou zahrádku, padající soumrak vzpomíná smutně na dětství, sklípek s dřevěnými dvířky zavání romantikou přiměřenou této malé vesnici.

"Pod ochranu Tvou utíkáme Svatá Boží Rodičko! Nezamítej v době potřeb našich", vykřikla a napnula se na dřevěnou žerd, aby alespoň na chvíli odlehčila svému rozpadajícímu se tělu. Vzténala, když byla omývána, cítila se ponížena a nestoudně pokořena.

"Zdrávas Hvezdo Spanilá, Matko Boží roztomilá, Panno čistá přeskvoucí, bráno k nebi vedoucí", zavěštěla, upustila dřevěnou žerd a začla usedavě vzlykat.

Přišly se podívat sousedky z vedlejšího statku - hlavy svazené květovanými šátky, na vysoušených, z rozsáhlých polí oslehaných tvářích zableskl se kus soucitu a strachu zároveň,

"Vypadala vždy tak dobře, kdo by to byl řekl?"

"Ano, ano, máte pravdu", přitakala druhá.

"Chuděrka malá", řekla po krátké úvaze ta první.

"Ano, chuděrka", řekla druhá.

"Óóó, Jezu, srdce mé, achch - chladné srdce mé! Hle, duše má již plápolá, láskou k tobě povzdychá! Och, Bože, vem si mě už, tak vem si mne", otočila hlavu a kajícně, s bolestí a pokorou ve tváři plakala do květovaného polštáře. Obě dvě klepny se rychle vytratily, s tím nechtěly mít nic společného. Roztáhla nemohoucí vrásčité nohy a močila svými na zážitky nebohatými genitáliemi do dětského nočníku. Do čerstvého kyprého sněhu spadl šedý suchý popel - začala dlouhá zima.

Stojíš před domem a vzpomněl sis na Tamaru, její červené tváře, její narůžovělá, pevná lýtka nebo na Janu a její pevný vypasovaný zadek a teď jsi zde a držíš ze spodu hniající záda a na rukou ti vždy zůstává jemný povlak nažloutlého hnisu.

"Já nebudu nikdy stará, já budu pořád taková jaká jsem", říkala vždycky Tamara a její červené tváře se vysmívaly lehkým podzimním mrazíkům.

"Ó Bože, zde se Tobě klaníme, za pomoc v bédách svých prosíme! Svatý, Svatý, Svatý!", zaúpěla a s posledním vypětím sil se vzpínala na dřevěné žerdi, půlka zad je již čerstvé maso, bolest je šílená ve dne, v noci, po celé týdny, měsíce a roky. Přišlo léto a s ním vlhké letní deště, letní bouřky, které kropily suchem prožranou zem. Zem je suchá a bezbarvá, tak jako přestárlý člověk, kterému pomaličku den ode dne zasychá v žilách krev až napadne tu poslední tepnu a potom je konec.

"Josssef, Jozef!!", zavřeštěla tato stará žena při vzpomínce na svého předčasně zesnulého syna, upustila dřevěnou žerď a zemřela. Spokojeně se při tomto posledním výkřiku usmála, poprvní po třech krutých letech. Zůstala nehybně ležet na květovaném polštáři, oknem vnikal do místnosti suchý letní vzduch, její ruka se pozvolně uvolnila, rty zalil spokojený úsměv.

Dřina, stesk, vláčná smrt, jízlivý hlad, chor o smrt, chór o smrt se zapomenutou spásou. Neměla na co vzpomínat - muž, kterého si vyvolila za svého se upil k smrti, syn, kterého nade vše milovala pro jeho nekonečnou dobrotu a laskavost předčasně skončil ve věku 22let. Dřina, stesk, útrapa, houslista dohrál, uprostřed mokré hlíny se objímali mladí milenci. Je ti smutno, je ti na nic, vycházíš ven a vzpomínáš na všechna ta krásná bezstarostná léta, kdy jsi byl kovboj, kdy jsi byl indián, kdy jsi byl tak blízko věčnosti, jak jen dítě může být...

Vycházíš ven a nestačíš se divit - sedí tam, sedí tam na své oblíbené lavičce, přes nohy má prošívanou deku. Sedí tam a drží se za ruce se svým synem - je vysoký, stíhlý, má ulízané vlasy a jeho černý oblek zvýrazňuje ještě více lesk jeho krásných bílých zubů. Teď je hrdá a pyšná, upřeně, přímým pohledem pozoruje svůj dům, kde prožila celý svůj život. Teď je mladá a krásná, nestoudně šťastná.

Smráká se, začíná pršet, kapky prudce dopadají na sklepní dvířka a čeří hladinu v malé sklepní tunce. Přihnala se velká bourka, pestrobarevné vodotrysky hladí hnědou zem - Jozef ji bere za ruku a oba dva odcházejí do svého velkého domu a oba dva se přitom smějí...

/A.Mynář/

VÝLET

Marta a Lojza si vyjedou ze své vesničky podívat se do okresního města. Byli se podívat v ZOO, na kopanou, navštívili také Martininu prarátu, která je již přes patnáct let ve zdejší psychiatrické léčebně. Nyní si zašli na večeři do restaurace "U tří šenkýřek". Jejich příjemným hostem u stolu je pan Domaklo...

- Marta : Chudák prarátu, nevypadala tam moc pěkně. Co se dá dělat. Vysvobodí ji jen smrt, nebo bude muset zcvokatět za dozoru těch muklů v bílých pláštích.
- Lojza : Nemluj tak Marto, je tam v dobrých rukou.
- Domaklo: Promiňte, prosím, že přetrhávám nit vašeho zajímavého rozhovoru. Dovolíte, abych se zde přítomné dámy zeptal na jednu maličkost?
- Lojza : No prosím občane, když máte tu drzost vtírat se mezi slušné manžele.
- Marta : Ale Lojzíčku, nebuď na soudruha hrubý, trebas se něco dozvíme o tomto krásném městě.
- Lojza : No, když myslíš...
- Domaklo: Děkuji, pěkně prosím, že mohu vyslovit onu otázku, které svírá pevným stiskem mé hrdlo. Ne že bych...
- Lojza : Člověče, nejste nějaký pomalý v té otázce? Za chvíli nám pojede autobus a já bych chtěl prohodit pár slov se svou manželkou v tomto krásném prostředí městské hospody.
- Marta : Ale Lojziku! Nech přece pána mluvit. Je to asi sakramentskej intelektuál, když mluví pomalu a ještě spisovnou češtinou.
- Domaklo: Oh, vřelé díky má paní! Vidím, že máte úctu pro nás, učence nové doby. Doby filozofického zvratu v myšlení lidí a dalších složek života! Již nebudou bohatí a chudí, nebude již králů a poddaných!
- Marta : Fantastické! Chce se mi plakat při vašich slovech!
- Domaklo: /Již viditelně vyčerpan svým monologem./
Ó paní! Konečně se dostanu k jádérku věci! Jsem životní druh vaší praráty!! A vás žádám, abyste mi dala číslo vašich kalhotek!!!
/Vstane od stolu a řítí se k východu. Křičí./
Poletím, poletím, ó má paní, já poletím!!
- Marta : /Křičí/ Báječný výlet! Báječný výlet!
- Lojza : /Křičí/ Drž hubu! Drž hubu!
/Dá facku Martě. Ta ztichne./
- Zvednou se od stolu, chytanou se za ruce a odchází.

/P. Doležal/

VRŽENÝ KOSTKOU VRŽENÝ RÝHOU VRŽENÝ NAPOSPAS /úryvky/

2 dejme tomu že teď mluvím o zahaleném pohybu který mnozí nezasvěcení mohou pokládat za bezvládnou atmosféru po střeleckém souboji s mrtvými na obou stranách dejme tomu že teď mluvím o průchodech kam za rohy ulic na nichž se právě nacházím o průchodech jež jsou povětšinou pouhou imitací falešnou dekorací mající za úkol podvést příchozího a vyvolat v něm dojem že nejde o hru dejme tomu že mluvím o období nuly v níž se ovšem tepe chůzí...

6 a tak zůstávám odhozený i v otázce jejíž vynoření mi připomíná střetnutí s neznámým chodcem v sychravém podzimním večeru s chodcem jenž se nejprve jakoby n á h o d n ě objevuje zpoza rohu starého oprýskaného dvojposchodového domu ležícího hned vedle řeznictví domu jehož květenství připomíná snad už jen momentka zuřivého lva nad vchodem jež byla vytesána do filmu doby zručným kameníkem ale ve skutečnosti na mne za tím rohem čekal zdá se mi že muselo jít o studené a nepříjemné čekání přerůstající do zoufalosti neboť i sípající dech určený k zahrátí červených konečků prstů se odrážel jako kulečnickové koule od hrany stolu avšak jak trpělivé a pokorné to čekání muselo zároveň být vezme-li se v úvahu že bylo taktéž jenom součástí hry od neznámého autora hry s nevysvětlitelným textem v němž žádná role není ani hlavní ani podřadná všechny se vzájemně doplňují podpírají a dokonce sebou i prorůstají takže vytvářejí podivné a nerozmotatelné klubko jež spěje bez nehody do konce jsem jeho naplněním otroky bez možnosti revolty neboť ať uděláme cokoliv je to text hry

a chodec se rychlými kroky přibližuje už je jen na tři metry ode mne a já si konečně mužu prohlednout jeho obličej hle vymluvná vážnost nepodplatitelná mimika může stejně tak patřit katovi soudci i nočnímu hlídači jako nezlomenému tulákoví ani nemám čas přiklonit se k některé z těchto možností neboť jeho rty se neodbytně otevírají dřevěné klády jsou vyraženy z držáků a jeho tělo vyslovuje

snad nechceš spadnout na hrot spoutané literatury

a už není kam couvnout už není možné odvrátit hlavu zacpat si uši utéci pryč moucha je chycena do pavučiny z m a t k u zatímco on si klidně nasazuje dřevěné klády zpět do držáků úkol je splněn replika vyslovena zbývá jenom dojít domů rozpálit si kamna a pohodlně se rozvalit do křesla

těžknu o mnohonásobek chodcovy váhy a mnohonásobek jeho slov a každé kilo se mnou roztáčí ruskou ruletu

snad nechceš spadnout na hrot spoutané literatury

každou chvíli teď mužu být zasažen kulkou vystřelenou zevnitř každou chvíli mohu být zabit a přesto nevolám o pomoc kdo by mne taky slyšel když bych nevydal ani hlísku a přesto se nenechávám oslepit průrvami mlčení naopak se slzami v očích se nořím níž a níž nořím se do krvavé lázně duševního sebestřelování klopýtáje přitom o pohyblivé sopky a krátery jinak ani nemohu jinak ani nechci
půlím se čtvrtím se
doháním to až k sebevraždě vykonané aktem s mozkiem jehož plodem může být

c o k o l i

vymezeno okolnostmi

a používám přitom i prastarý zvyk udržet si alespoň posmrtnou výhodu zastavuji se před koláží za výkladem a pokouším se ji domalovat několika tahy vlasů ale je to průhledný a hloupý manévr nejzazší obelhávání fabulace

a otázce

snad nechceš spadnout na hrot spoutané literatury

mezitím vyrůstají odnože samovolně a jakoby n á h l e odnože stejně
naléhavé a možná ještě zákeřnější
co vlastně znamená ono spoutané literatura a nechtěl jsi snad místo
spadnout napsat vyšplhat a místo hrot raději mřížka
cožpak chceš přehlédnout a popřít nemožnost vyjádřit se beze zbytku
a neschopnost vytvořeného být teď
je snad literatura něco víc než jen t l a c h á n í neschopné kloud-
ného činu
platí že psaní není nic jiného než boj umělce s lidmi o vlastní výz-
nam

snad nechceš spadnout na hrot spoutané literatury

půlím se čtvrtím se slyším odpovědi ve formě cukřenky kouzelnického
triku pálené gummy a rosolu slyším údy techto odpovědí se statutem pře-
chodnosti tedy vbrzku popřené a každou chvíli na má záda dopadá bič
nutnosti všechno si logicky zdůvodnit bič jemuž se mi jen tu a tam po-
daří uhnout

9 po useknutí je ještě možné hlavy opět nasadit
opouštím úplněk neboť je příliš pravdivý na to abych s ním vydržel
popohánět koně ze stájí na pastvu
výstava polotovarů
vytlačují si prsa ven z těla a kopíruji tím jednoho francouzského so-
chaře
nikdy jsem se nepohl dále než do kuchyňské stoličky a z ní řídím veš-
keré souboje a veškeré války nikdy jsem se nepohl dále než do televiz-
ního kodexu a jím určuji bojeschopnost vojska a sebe
ale jen si mě klidně užijte
zavoskované střevíce s knoty natočenými jako kníry
vše co lidem vážno mně hříčkou a směšností ladislav klíma
převracím vaše slova jako rukavici kokety abych se ubezpečil že jste
pouze spacími pytli nakupenými dobrovolně na hromadě čehokoli
svatba se nevydařila vydařila vše záležitosti na slunci
moment nemyslení
šťastný muž u šťastné ženy
nemohu vyplnit nabídnuté obrazce unavená ruka zlomená křídla nekoneč-
ný suk hlavně že mi to kecá kulhavec pobíhá od přepážky k přepážce a
hromuje s obludnou pěstí ve vzduchu jen počkejte až se uzdravím
odmazal se pohledem a stal se pouzdrém na doutníky
noha jež byla nadobro dřevěná se otřepala jako pod nápojem elektrické-
ho proudu
jsem zába na prameni z něhož nikdy nic nevyteklo a vy hloupí poutníci
pročpak se modlíte to jste opravdu nerozpoznali bezvýhodnost situace
chtěl bych tě líbat
víčko se protáhlo a vzbudilo
jsem hlinou na hrnčířském stroji a klínovým řemenem stejného přístroje
mi ti to nacpeme do mozku zmetku
klátím se o vtipy spolustolovníků v mládí jsem měl nejraději stíhlé
jedináčky chtěli mi vydržet hrudník víze pluku bez velení a kázně
ples v chrámu subjektu
vyslovit nevysvětlitelné krásno z našeho objetí vytáhnout poezii a
státí se průhledným až na dno
dělník za dělníkem do břicha centrální továrny taška za taškou do bři-
cha centrálního skladiště páteř za páteří do břicha centrální ohýbárny
ano dneska je přece svátek republiky a kořalka poteče zadarmo jenom
v břichu centrální kořalny

před konečným rozhodnutím se snažím ohlídat si každou nuanci
kdopak si tě veme ubohá prostitutko kdopak z tebe udělá královnu ma-
jetku a podviživenou duše
pojďme a stanme se mroži
nemohu si vynachválit hrobové ticho v němž vynikne můj hlas udavačs-
kého nádeníka
molekuly nápadů o sebe narážejí a tím se stávají deformovanými a tu-
díž i nepotřebnými
popotahování na noc a na den a na zítřek
tvar se mění podle fantazie v tu kterou chvíli mosazní sloni vyřezaní
čumilové obrácené vzlety atd
zapomente na rušivé elementy a dostanete od nás bílé prostěradlo
natlačit se do malé koule a pustit se dolů svahem
kdo si rychleji omačká rty
pohyb v kloubu listu poslaného podzimním větrem
odštělován dělem odpovědí a prázdnými vagóny jejichž rychlost mi ne-
dovoluje alespoň je vyčíslit a jejichž rychlost zpochybňuje kvalitu
jejich existence
po useknutí je nezbytné hlavy znovu nasadit

11 stále cítím že to není ono že v tom nejsem já že je v tom někdo
jiný neznámý a cizí třebaže nosící stejnou tvář jako já a používající
stejně jméno jako je to mé stálý pocit frustrace tápání a bezvýsledné-
ho hledání jež jakoby bylo nějakým domluveným spiknutím proti mně spík-
nutím o jehož původcích a proveditelích nic nevím stále mi něco staví
do cesty překážky zarážky přes které se nemohu dostat plochy jsou mat-
né a spinavé potřebují zaostřit a vyčistit ale nejde to at se nahýbám
jakkoliv at používám jakékoliv finty či figlu všechno je marné šmouha
vedle šmouhy všechno je zbytečné zdá se že namísto průzračného plotu
naplněného proudem mé krve vyrůstá na pahrbku obludný monstrózní st-
roj a šplhá svými rozměry vysoko k nebi a tlačí se daleko do horizon-
tu zdá se že mě každou chvíli rozmačká že mi nezbude žádný chlívěk
v němž bych se zabarikádoval žádné podloubí pod kterým bych se byl
jen na jedno nedechnutí schoval v němž bych přečkal největší hmotnost
monstra nohy se mi podlamují a jsem nucen se přikrčit k zemi chybí mi
bezstarostná rozjařenost dusícího se chybí mi schopnost a víra chybí
mi gesto kterým bych se dokázal vyhoupnout na požadovaný piedestal
z něhož bych vychrlil název tak jednoduše a samozřejmě že by nebylo
nejmensích pochyb o jeho správnosti a oprávněnosti název jenž by jeho
služebníci bez jakýchkoliv odkladů ihned snesli rozložili a glorifiko-
kovali neboť o nic jiného než o glorifikaci nejde cítím jak sám sobě
unikám jak se nemohu dostihnout jak jsem jenom obrys sebe samého nic
prázdný pojem prázdná schránka dutá lišta opřené na stavbě na kterou
nepatří cítím že čím větší úsilí vynakládám tím k nesmyslnějším slo-
vům přicházím jsou to spojitě nádoby do jednoho ramene tlačím celou
svoji urputností a z druhého vykapává rozslápnutý hlemýžď starý pu-
ding zkažený řezák pokouším se vypomoci předměty okolo sebe ale i ty
mě zrazují jakoby byl pro ně jenom prašivá ovce která už tolikrát
zklamala že by bylo nanejvýš slepé dát jí ještě lednou šanci pocho-
pitelně mi nedochází jejich studená lhostejnost a držím se úpěnlivě
zkušenosti že ještě nikdy se nenechaly neuprosit že mi vždycky před-
hodily alespoň nějakou kost byt sebemenší a sebeostřejší byt se mi
mnohokrát vzpříčila v krku dosud vždycky mi umožnily jakýs takýs od-
raz na jehož konci bych dokázal slibované na jehož konci bych došel
do bodu

kdy už je to ono
připadám si často jako při hře na slepou bábu přičemž já jsem ten se
zavázanýma očima já jsem ten roztočený postrčený a s nataženými paže-
mi tápající ale kromě výsměšného ticha se mi nedarí nic nahmatat vše
živé se mi dovedně vyhýbá ach jsem zajatec kašovitého ticha na pozadí

náhodně se objevujících a zase ztrácejících písmen blouzním a nemám na to abych se uklidnil a ukotvil jednou selže obsah podruhé forma střídá se to jako hodnota cenných papírů už jsem od toho snazezení celý červený potím se dýchám jenom ztěžka mozek mi připadá malý i prostor jakoby se zmenšoval ponorková nemoc vystupuje z rohu pokoje a ob-
ludný monstrózní stroj se opět rozvaluje v mé zornici a chytá se mě nanovo zlikvidovat má roztěkanost a strach dosahují vrcholu co nevi-
dět me roziomí co nevidět umřu každá vteřina mi to slibuje neodbyt-
něji a nezakrytě překypuje drzostí jsem vyšponovaný i přibitý kdosi
se směje nějakému banálnímu žertu na moji adresu stále cítím že to
není ono že v tom nejsem já že je v tom někdo jiný neznámý a cizí tře-
baže nosící stejnou tvář jako já a používající stejné jméno jako je
to mé nezbyvá mi tedy než vše potupně vzdát odevzdat výzbroj vstát z
vany a utřít své nesmysly do ručníku zapomnění

12 jsem smuten neboť přání si udělalo ze skutečnosti tažného koně
uklidnuji se v bordelu vlastní duše v přátelském pohledu vlčí kůže
na stěně v hosteskách lehce načrtnutých na podnosech v stopě kterou
zanechal malíř pan majordomus
lehounce poklouzávání po nitce nazávaznosti vše slibující roztažené
paže lampióny na rtech přítomných vrhají cylindrovité stíny na mé
obnošené tričko

nespokojenci zakopali poklad
vzdouvám se žebrovitě jako harmonika tahací
ještě nejsem dostatečně unavený a třebaže tělo už odmítlo sloužit
nohy pokračují dál do šlehačkovitých kopců a čokoládových roklí
do slibů a slasti

řečník harmonie

polední přestávka v období nula smažený hermelín se salámem a párek
v rohlíku a biftek korunka a hranolky z arabatu a opékaná klobása
a guláš v jizerce hektolitry čerstvých denníků kila časopisů popisu-
jící neutuchající žranici

těžce rozluštělný sen se skoky tak unáhlenými že rozbíjejí i rámy
uvrhnuté jedinou osobností do prostěradla

kam se hneš plazí se za tebou přítroublé stádo spermat se sametovými
čumáky

vlnky které hněteme si poustíme do žil a čekáme na bouři která by nás
potopila jako nejdokonalejší a nejmodernější loď

obcházím okolo jednobodu a vybaven absurdními patafyzickými přístro-
ji se z něho pokousím vymámit akci

natlouká kůly a je v pravidelných termínech přejížděn velrybím merce-
desem obloha je zelená a splývá s trávou která je pytleš matesů

dýchej bezplicný upjatě a tiše

podle not podle not podle not skáčeš do bazénu s průhledným dnem
tím polibkem jsi mi vyrvala z tváře bradu

utři tu tyč plnou vazelíny

rozkomíhaný ze strany na stranu jako topol v podzimní plískanici se
sprostárnou nejhrubšího zrna v mysli s klikou na roztažení horizontu
v ruce a s kapsou na propuštění davu v kalhotách

odpálená golfová krychle vytahuje své nožičky a jako malé zvědavé dí-
tě se prochází po městě udiveně si prohlíží výklady a pak mizí v pro-
luce žulového chodníku

dvanáctá kapitola nikde nebylo ani kousek světla svět se zdál být
vymknutý z kloubů mladá dívka se otáčí a stává stařenou na co asi
myslí ve své nezáviděníhodné samotě koupe si chodidla v hrnci plném
raků ty jsi můj a já jsem tvá říká si nad vysněným příběhem a raci
jí pomalu ožírají

pohřeb

táhne se jako provinilec bradou nastřelenou k zemi koná se tajně a
většina zúčastněných patří mezi podivíny neboť se nikdy nebáli její
mystičnosti jejího dramatu z rakve trčí dva beranší rohy a mrtvá má-

D89

vá paží do rytmu kroků skrz malé okýnko s bělavou záclonkou
lampář si vypáčil ticho
natahuji se na skřípec vlastního svědomí a poslouchám jak mi vrzají
postoje
na našem veletrhu se každé vaše přání promění v jeho opak přejte si
podříznutého kohouta a dostanete metodickou příručku pro analfabety
přejte si obraz od magritta a odnesete si břicho podobné povaheně
cibuli přejte si volný vstup na vídeňské kolo a roztočí se svými vě-
nec z mříží jež utekly ze zdi jednoho psiho rána a nebazírujte přitom
tak sveřepě na slově opak

14 ...a tvrdí že po pivě rostou prsa no tak to už bych musel mít kozy
jako bargotka vykřikují a vytahují rychle tričko nahoru aby se mohli
přesvědčit že tomu tak není v jedné z knoflíkových dírek které lemu-
jí renatin prs je zasunutý uvaďející čtyřlístek a tak ho namáčíme do
piva chmelový kyslíkový přístroj ale nic se neděje je s ním ámen use-
dáme za jeden ze stůlů a tříštíme trojici na dvojici třebaže má tepr-
ve osmnáct hodně toho již prožila hodně toho ví necpe se myšlením je-
nom proto aby jí fungoval zadek oproti svým vrstevníkům tančí na blá-
ně poznání bez sladkých iluzí tak typických pro mnohé maturanty už dáv-
no slezla z věží kostelů do portálů strídáme se vzájemně v upíjení kro-
kuji prstama ubrus abych ji názorně ukázal jak se předcházíme a jak
se nedoháníme mluvím o subjektu a ona mě na načrtnuté trase svými drob-
nými prsty opravuje ale jde jenom o kosmetickou úpravu neměníci obsah
ani formu pokousíme se svézt na toboganu dorozumění ani slovo o lásce
tak z téhle holky si nikdo loutku nevyřeže a loutkaři odnaproti mhou-
ří oči a přemýšlejí jak by se dřevem nejlépe naložili kde by přitla-
čili a kde by pracovali jemně tak jemně až by byli sami nad sebou pře-
kvapení mluví a vyjadřuje vykřičníky i otazníky kýve hlavou na zesil-
nění předbíhání dlouhé o nekonečné roky a snad i celý život a venku
se pomalu stmívá a
vedoucí oplachuje už pokolikáté sklenice a pak je znovu mechanickým
grifem naplňuje jejich případná osiřelost by ho bolela neméně jako
hosty a nešetří přitom vulgárnostmi které podtrhují jeho radost vstu-
pují tři mladé volné a neuvázané holky a lokál tichne a loutkaři zno-
vu vytahují nářadí a zajižďejí rydly do mladého a měkkého dřeva stále
v dialogu s renatou držím ji přitom za zépěstí skáče mi do řeči přeru-
šuje mě napjaté poslouchá spiklenecky se usmívá a triumfuje tvrzením
že nemůže existovat člověk který by ji skutečně pochopil dokážeme je-
nom naznačovat chybí nám schopnost účelnější komunikace která by nám
lépe umožnila p r o s t o u p i t na daný čas schránku druhého rozu-
mět tomu druhému v pravém slova smyslu a ne jenom způsobem který při-
pomíná comicsové bubliny vypouštěné jednou stranou a text dosazovaný
stranou druhou

ven na záchod mám střík jako kráva a pak pod košaté jabloně a první
hvězdu která vypadá tak jakoby se včera zapomněla zakrýt...

16 možnost objevovat ji je nyní neprodysně lákavá tajemství neodhrnu-
tých opon hra fantazie zakryté konání

její hnědí lovci

i v době v níž jsou jakoby umrtvení kdy spíše připomínají vyprázdně-
né schránky měkkýšů než živý a těkající organismus i v době po výbu-
chu fotografického přístroje

musím znepokojeně konstatovat že mi neponechávají žádnou škvíru skrz
níž bych se protáhl k sobě schoulil se do vlastního klína a z něho
křičel hlasem zmuchlaného poletujícího papíru jako toulavý pes jenž
nemá přístup do žádných dveří a jenž přesto nestojí o změnu a tvrdě
si brání tuto svoji v y m o ž e n o s t

hravost na pomezí banální klauniády a naslédle přirozenosti

její příběhy se ještě nedotkly masa obnaženého pudu dobrovolných rukou nahoře
můj člen se tím pádem zesiluje stejně nezadržitelně jako má odpovědnost
hrozí mi želízka i přecpaný bachor strach zklamat i ukojení pramenící
z pocitu vedení

žila na čele lámající se v půli směrem od srdce doprava doleva zbytek
z uniknuvší hlavy jež byla ještě před chvílí zde podepřená mohutným ko-
losem dlaně

žila vystupující při rozprašování úsvitu v alkoholických korálnách
nájemných noclehárnách darovaných cimrách a přepychových libánkách
řez pohárem jenž může být stejně tak naplňován jako vyprazdňován zále-
ží na pohledu a náladě záleží na přístupu na teď kdy ptáci zpívají
slovníkem cizích slov ale raději ne

rozsvěcovat lampy mého humoru je těžké a jak by také ne vždyť i já sám
se přitom mnohdy zraním a tak stojí v řadě na nábreží mne samotného
a někdy nahánějí svojí bizarností či drzostí hrůzu jindy zůstávají
nepovšimnuté a to i přesto že trčí v okolí jako pěst na oko ale vět-
šinou odpuzují

a ona se jen občas odváží k nim přiblížit a sevřít je do dlaní jakoby
šlo o můj penis jen tu a tam je možno zaslechnout šelest jejího dote-
ku právě se klubající orgasmus rozsvícení nic víc

že mne nenechává vklouznout do trapnosti že dokáže pokaždé přehodit
výhybku na slepou kolej do ztracena že tedy b d s t a v í hrozící nebez-
pečí

dokazuje její velkorysost a moji slabost

s níž se dokáží cpát slovo za slovem do strží hlouposti

co na tom že mám jisté zkušenosti z larek když trpím závratěmi a vzrůs-
tající nejistotou jež mě mění tím jednoznačněji v pouhopouhého kecala
kupodivu dokáže být k takovému prkennému panákovu mile shovívavá

u spodu zpevněný základ tisíce vyzvracených koleček s betonem nahoře
mlha rozteklá mléčná hustá někdy až nepříjemná

na pozadí vojáka dusícího se svačinou snad na rozkaz generála v hlavě
vystupuje s nahostí kterou nečekám neboť je ještě příliš brzy a slun-
ce se třepe pod chladem jinovatky

a přesto v sobě nenacházím pražádnou sílu ani chuť zapochybovat vzdávám
se obrany a stávám se tak tedy b e z b r a n n ý m skládám si své ští-
ty do kapes od saka jako přečtené noviny cestou je hodím do popelnice

že jsem do ní vstoupil příliš n e č e k a n ě je znepokojující a zdá
se že ještě neví na co má vlastně chuť a tak když přichází sluha aby
před ní rozprostřel bohatou tabuli těch nejvybranějších pikantností
zůstává váhavě stát u stěny křečovitě v prstech svírajíce pohárek ot-
ráveného vína

nemá zkušenost z velkolepých hostin ze žranic jež z devadesátidevít
procent končívaly blitím nezná pohyby siluet na prahu přitímí jež se
sklápějí jako deštníky pokud přestává pršet a naopak většinou brzy po
oslovení ještě nedošla k bezvýznamným výsledkům a neprováděla součty
pro součty chybí ji schopnost popadnout se za vlastní ocas a vymrstit
se směrem k nebi kde už čekají netrpělivě odpalovači vše nasvědčuje
tomu že jde o jeden ze zápasů baseballového mistrovství aby ji o d p á-
l i l i

improvizace hned po prvních taktech by nebyla nijak na závadu kdybych
věděl c o j s m e t o v l a s t n ě z a i n s t r u m e n t a l i s-
t y takového poznání je mi ovšem dosud odepřeno neboť jsme se stačili
naposlouchat jen málo

každé ráno vstávám s nebezpečím že vytáhnutí chodidel z případného bahna a kalu jež se mohou po určité době vytvořit mě bude stát více sil než tomu kdy doposud bylo
když se člověk dívá zvenčí jde pouze o jednoduchý pohyb jenž by hravě zvládlo i malé dítě
avšak zevnitř tragédie drama absurdnost
a i kdyby dokázala zeslabit toto nebezpečí na minimum nedokáže mu odejmout nezlomitelné křídla vylámat jeho ostré zuby jež umí člověka s takovým gustem rozsépat zničit

z mých nohou klíčí její obličej v koloritu waitse

20 mokrý plod chvastounství s vizáží tlusté vrstvy ledu se třístí o koberec smíchu klystýr nepovolená burza se starými a nefunkčními nástroji které v době svého květenství mohly být sami sobě orchestrem distingované dámy které koketně a rozmarně točí deštníky provedí promenádu okolo dobových stolků tiché echo přelidněného citu jako kdyby mě chtěla minulost zabít nenuceně do mě vysílá pocit pevné harmonie odolné větrům dneška složené pohlednice zasunutá za sklem almary se otevírá a vystupují visuté zahrady s malou nohou patřící dívence jež je vytvořena z výstřižků novin jde o pohodlí a klid zakoupené věrnosti kamenným lvům na schodišti hřeben projíždí tvé vlasy a klade si otázky prsty si hrají hru na mýtus zatímco ranní úsvit přetéká v den prostřené stolky zvýrazňují svoji dominantnost neúnavným kýváním ze strany na stranu vlnění

a prázdnými chodníky já přicházím krok za krokem do osvětleného domu vlastní neschopnosti stín je vzdor ale copak stín může jednat láme se o hrany věčného osudu proti němuž je iluzivní zaujmout pozici připraveného boxera jsem kotoučem a odvíjím ze sebe tedy našedlou nití nedotaženosti in persona copak mám zájem na tom aby se popraskané rámy večně vystavené dešti skutečně jedné příhodné chvíle naplnily úslužná úmluva pro další dny existence

zvolme si rok devatenáctsetdvacet ze střechy flitru který trval jenom jednotku představy padají na rušnou křižovatku unavená těla a do nosů jim volně vplouvají naducané bochníky z nedalekého pekařství poskoky dolů i nahoru a s nabalzamovanými tvářemi stále blíže k sobě pravidla hry je ovšem nutno velmi dobře a pečlivě prostudovat a je připravena malá svačinka pro ty méně chápací rychlou potřebu pak uskutečňují ti se slabším žaludkem lachtání tanec kolovrátek v lebkách do běla se kazící přehlednost důkaz zkažené zuby flám na vlnových délkách užívání které je prováděno s důrazným souhlasem vlastní vůle plivající nahota přilepená štětcí na plátno doby vystřelená kulíčka v hracím automatu je uměle udržovaná v oběhu zacpáním děr nechápu se nepoznávám se co to stojí za bestii v zrcadle jezdec jako cyklista tetelení vražedného okamžiku před rozsudkem a potom zodpovězení jež dopadá jako zamknutí zámku rozprchnout se nelze a dát dohromady také ne uzel popotahovaný po zrezavělé tyči v oblastech zappových etud jednooký počin na koncertě gigantických podvodů zrcadlující možnost propojení vytváří iluzi vskutku půvabnou a tak růže stříkají ze rtů pod silným atmosférickým tlakem a třešňové květy se stávají tím nej-příjemnějším řešením pro vytvoření suchého sněhu suchého efektu znovu ve stroji lásky usmívám se poklonou a v jeskyni a drtím tvoji smyslnou ruku přeladováním vesnická neděle si dospává sny a vesnická sobotní noc si léčí lepru malé poškrbení kvádrem a nesmělostí tvá neukojitelnost je tvojí piraní piraní z přírodovědecké knihy neboť tvá mysl se nedokáže dostat do skutečně divokých vod kdy už z tebe konečně vypadne ono intelektuální dusítko stařec na uskladněném koksu ponurá víze se závěrečnými titulky hamlet umře z trucu a pilní vykladači okamžitě načrtnou své omezené teze proč zvolil právě tento způsob odchodu abstraktní malby zvracení přejedlé reality dohasínající tělo bloudění násobeno dvěma napětí coby záložka a strach jako maska masky hlasy přelepené tapetami

/L.Hrubý/

ÚTĚK

Přetlakem pukající lebka
se zelenělakovanými
dívčími nehty hluboce v očních jamkách vklíněnými
smísená
s rybím slizem
a prachem rozemletých kolenních kloubů
rovnoměrně krouží
uvnitř ocelové krychle
orgasmických vzlyků
bezhlavě o mrtvé těla klopýtající

temné postavy
skubající se v toxoplazmatických
řemenech bláznovství
vyrůstají z rozpukané dlažby
jak kříž s ubitými křesťany
v cirku
za císaře Nerona

Beznaděj - distingovaná dáma
v černé róbě
posázené diamanty
rozprostřela plášť utkaný záští
nad nebem i zemí
nad minulostí i budoucností
a ty se ptáš
proč ve tmách za hřbitovní zdí
svatební družička
stříbrnou vidličkou
vyjídá hovnivály
z rozpadajících se rakví

Oční bulvy
pečlivě vylouplé kovovou lžicí na kafe
nehybně plovaly
v plechovce od ananasové šťávy
po okraj naplněné močí
játrovými knedlíčky

a oloupanými cibulemi

šíleným pohledem sledovaly
soucit a trapnost
ty věrné družky mrzaků všech pokolení
které s hysterickým křikem
a zuby až po kořeny navzájem zahryzlými
v obnažených pohlavích
skákaly takto do sebe zaklesnuty

paranoidní tanec vítězství

v rytmu válečných bubnů
znějících
už několik dní
mezi panelovými domy

v ruce držím železnou tyč
a rozbívím výkladní skříně
všech obchodů
co mi padnou do cesty

mám hrozný strach
a vůbec v ničem se neorientuji

chybí mi pevné body
a svět se mi bortí přímo před očima

utíkám dál a dál
s železnou tyčí v ruce
zatímco
fízlové pořádají
štvanici na mé kámoše

lidi mi uskakují z cesty
a já pochopil
že vudcové lžou
tak jako
všichni ostatní
v tomto městě

nevěřím nikomu a ničemu
a topím se ve všeobecném chaosu

nevím jak se z toho dostat
a tak utíkám dál a dál
se železnou tyčí v ruce
a kopu
do plných popelnic

Podlaha se bortí v hlubinách podzimního večera
a kalná voda tvého vědomí
s temným hukotem zalévá
zahradu s uvaďajícímí stromy

poněkud melancholický úsměv
příštích okamžiků
tě vtahuje do svých nebezpečných vírů
a unáší tě do neznámých dálek
bez možnosti návratu

po schodech vystupují
dokonalé kopie slavných postav
tohoto století

zvony na kostelech s duněním ohlašují návrat
marnotratného syna
a ty stojíš opustěn
mezi kapkami zažloutlého listí

ovívan vlhkým větrem

"EXPERIMENTÁLNÍ SETKÁNÍ" /1/

Následující "setkání" vznikala tak, že v určené dny napsal každý z nás na korespondenční lístek text, který ho v dané chvíli zrovna napadl, nebo text, který už byl po několik minut či hodin zakotven v jeho mysli, přičemž autorství částí před a po spojce neboť se pravidelně střídalo. Při odesílání lístků do vzdálenosti přibližně tři sta kilometrů tedy nikdo z nás nevěděl, jakou konečnou podobu na sebe ten který text vezme. Vznikla překvapivá spojení, občas schopná se zablesknout a prosvítit naše zatemňované tváře. Některá tato spojení jsme vybrali. Co na tom, že podobná "setkání", třebaže v jiné formě, již prováděli před mnoha lety druzí? Vycházíme-li z předpokladu, že každý člověk je neopakovatelný originál, nemohli jsme zákonitě dojít ke stejnému výsledku jako oni, nemohli jsme se stát plagiátory. Zmíněný předpoklad náš počin obhajuje a dělá ho smysluplným. Hledět tedy na následující texty jinak než jako na naše osobitá novorozenata je nanejvýš marnivé a... ochuzující.

- 1 Otočí ranní psychostroj a poletí k modrým výšinám,
neboť mu byla nabídnuta role tří bílých slonů.
- 2 Halasně a vesele si podkuřuje z nohy na nohu,
neboť si připrdl do buřinky, odklopil víko svědomí a za rohem
přišlápl čísi prsty kvetoucí.
- 3 Zvonkohra psího baletu byla propuštěna,
neboť je smutný pohled panenky ve mně.
- 4 Roztáhl kovová okénka zpocených čel, zpocené svědomí,
neboť vylezlo krásné slunce a trojkolka právě v témže čase přistála
na rozbourěnou hladinu vlasů obra Goliáše.
- 5 Dostal jsem se do výše odkapaného vajglu a nadzvedl mřížku jednoho
ze šachovnicových polí,
neboť Pán Bůh nadělal bohovské klouzačky.
- 6 Motýlí křídla přitloukli na mramorovou pánev v domění vlastní
neporazitelnosti,
neboť se těšili na žranici a pervérznost plynových masek.
- 7 Hláskuji si "žádný strach kulí je dost" a "na nebi provádí vertikální špagát láska",
neboť když letí bouřňák nad dálavým mořem, pak do něho vrazí hutnost
oceánských parníků a on spadne z toho smradu jako kémen na zem.
- 8 Na bankovkách výsměchu šňupala celý svět,
neboť se propadla skleněným vajíčkem do sametové lóže.
- 9 Přišel déšť plný létajících mravenců, kteří, nechávající se unášet
větrém, přísávali se na lebky utíkájících nešťastníků,
neboť jsem si usedl i se svými pavučinovými krámy do portoku
placných forem, hledíce vyjeveně a zoufale coby analfabet slova.
- 10 Kecejí vzhůru a dolů a já mlčím tise a hluboko,
neboť vyzáblá ovce proletěla bandalírem jejich vlasů.

DVACET LET PO SMRTI JANA PALACHA
/Václavské náměstí 15.1.1989 - 20.1.1989/

kdo ví kam bude předvolán z čeho bude obviněn kdo ví co právě páchá
kdo ví kdo udá.../I.Wernisch/

Není nijak příjemné žít v maskarádě, jež je prosáklá důkladnou
vrstvou absurdnosti. Není nijak příjemné žít v hustém lese nedůvě-
ry. Není nijak příjemné žít ve všežravém tichu. Nemám nejmenší důvod
věřit tomu, že pozice nejsou prohozeny a že tedy spodek nenahrazuje
vrch. Každý den jsem nucen procházet kolem piedestalu, na němž se na-
foukaně tetelí bezpohlavní, bezpátevní a hloupí a svými dobře zaříz-
nutými a posvěcenými pahýli mi mří na lebku. Stačí můj vzpurný poh-
led, uštěpačná poznámka a už se mi na ní vytáčí. Nekontrolovatelné
je striktně zakazováno. Osobitě úporně odosobňováno. Nepochopitelné
rázně odhazováno. "Škodlivé" pečlivě zatajováno. Není nijak příjemné
žít ve společnosti, která je už tolik let a s takovou důkladností
zalévána do apatie, lhostejnosti a - strachu. Kdysi pružné a mladé
tělo, jež bylo rozhodnuté dokázat samo sobě a především druhým svůj
vlastní význam, je dnes - bohužel - utahaným starcem, který plive,
sípe a pomůže se, takže je schopný udržet krok s ostatními už jen
s vypětím všech sil. A mnohdy ani to ne. Jeho zdravotní stav je oči-
vidně špatný a pro mnohé z okolí i - odpuzivý. Z tohoto pohledu byla
smrt Jana Palacha naprosto zbytečná. "Lidskost" se v takovýchto pod-
mínkách stavá zákonitě ještě nelidsčejší, "mravnost" ještě nemravněj-
ší, "pravda" ještě směšnější. Jsem podváděn. Jsem podváděn kultem nacpaných břich, kultem sebelásky,
kultem jednoho názoru, kultem ticha...

neděle 15.1.

Několik minut před druhou hodinou přicházíme na Městek s úmyslem
pokračovat dál, až nahoru, k soše sv. Václava. Podporování zvědavostí,
odhodlání a netrpělivostí. Avšak není nám přáno. Spodek Václaváku je
už uzavřený nepropustným plotem několika desítek těl příslušníků SNB
a Lidových milicí, nepropustným plotem zátaras. Kontrolují se občanky
a panuje napětí. Měli jsme vyjít dříve a ne šrkat sodovky a piva
u Betlémské kaple. Naléhám, abychom se "ke koňovi" pokusili dostat
některou z výše položených přilehlých ulic. Marnost. Zbytečnost. Což
nám ostatně potvrzují i skupinky lidí vracející se z Vodičkovy,
Jindřišské a dalších ulic. Zůstáváme tedy na Městku. Odhaduji, že dav
čítá okolo tisíce hlav. Vpředu odvážní, rozhodní, vzadu zvědavci. A my
mezi. Málokdo nenatahuje krky, málokdo se nedívá směrem k muzeu. Po
několika minutách se nad námi rozprostírá echo hymny. Začínáme se
přidávat a starší ročníky smekají klobouky a čepice. Spontální a
nediktovaná sounáležitost, spontální soudržnost, spontální "protest".
Kolikrát za život jsem slyšel naši státní hymnu v její původní očist-
né a burcující funkci? Následuje potlesk. Tři chlápci od televize
si přirážejí na oči kamery a pečlivě s nimi pohlcují typy, které potře-
bují natočit. V kursu jsou především pankáči a vlásenky. V kursu je
vše, co zvedá žluč spořádanému občanstvu. Budu vybrán, nebo budu vybrán...
Přijíždějí dvě auta VB s tlampači na střeše a anonymní hlas nám oz-
namuje, že naše shromáždění je nezákonné, ať se rozejdeme, jinak bu-
dou použity účinnější prostředky, přesně v duchu nějakého paragrafu.
Co je vlastně u nás zákonné a co nezákonné? A který zákon slouží
systému, moci? A který člověku a který odbourává člověka? Chladnokrev-
nost a vážnost esembáků kontrastuje z roztěkaností milicionářů. /Mno-
zí z nich se při některých britkých poznámkách z davu, adresovaným
těm "kteří mají chránit naši bezpečnost a ne omezovat náš pohyb a
našeho ducha", nedokáží neusmát. /Pohled zvenčí. A pokračuje se dál,
podle předem schváleného scénáře. Objevují se vodní děla a "speciál-
ně vycvičené jednotky", vyzbrojené kvalitními obuškami, stíty, helmami,

ověšení slzným plynem a dětskými obličejí. Kolik z nich má přes dvacet? Vytvářejí rojnici a vytlačují nás směrem ke Staroměstskému náměstí. Ustupování plné hvízdotu. Čumilové už dávno vzali roha. Nepřerušovaná čára vodního děla se tříští o kryjící se těla a vypnuté objekty kolem dokola. Před Rytířskou se pitomý stroj otáčí a vrací se zpět na Václavské náměstí. Jsme roztroušeni na malé skupinky, na malé ostrůvky spontální sounáležitosti. Epicentrum jednoty je někde jinde. Jsem rozpačitý a rozčarovaný. Znovu si vyčítám, že jsme nevyšli dříve. Vládne chaos, nikdo neví co má dělat, jak dál, kam jít. Přeme se o tom, jakým způsobem by se vlastně měli informovat lidi o připravovaných akcích a které podmínky pro účinnější informovanost jsou zatím v Československu v nedohlednu. Mluvíme o Polsku, Maďarsku a také Sovětském svazu. Klademe si otázku, do jaké míry můžeme věřit některým lidem z "opozice", kteří nás lidsky nepřesvědčují, kteří dokáží ztrácet cit a úctu k člověku. Svě myšlenky a argumenty nedotahujeme, jsme velmi nepřesní v tom, co vyslovujeme. Neznalost i vliv prožívaného. Nakonec se stahujeme na Národní třídu a vše se opakuje znovu. Tisícihlavý dav, vodní dělo, roboti. Svobodu! Svobodu! Následuje brutální odpověď. Někdo se sesouvá podél zdi, neboť byl právě udeřen pendrekem do zátylku, jiný je stržen k zemi, pokopán a na závěr je mu vyrván film z fotáku. Hanba! Hanba! Gestapo! Gestapo! Pro náhodně se připletnuvší staženku je toto divadlo příliš deprimující, než aby se obešla bez cizí pomoci. Ruce se jí klepou, v očích má slzy, nevěřícně kroutí hlavou a pevně se drží chlapíka, který ji pomáhá dostat se z kola ven. Řeknu to svým dětem!, vykřikuje neznámá za mými zády a já nemám jediný důvod o tom pochybovat. Snažíme se schovat před vodním dělem v jednom průjezdu, ale jsme pomalí. Mnoho lidí je zatknuto. Ozbrojení roboti pronásledují berbranné civilisty a nakládají je do antonů. Ne bez toho, že by je několikrát přetáhli pendrekama po hlavě. Netrvá to dlouho a pěší zóna je vyklizena a obsazena policejní silou. Pěší zóna, postavená pro svobodné občany - jak se snažili tvrdit zřizovatelé. Od Národního divadla přijíždí eskorta antonů, obrněných vozidel a autobusů a míří na Václavák. Co se tam vlastně děje? Nevíme. Obrázky jako vystřižené z archivních záběrů z dob okupace. K t e r é k o l i v okupace. U Máje se zanedlouho znovu vytváří početný dav. Ne-náhodnost přítomnosti a opětného shlukování je očividná. Postupujeme dopředu. Spálenou, Vodičkovou, Žitnou a kupodivu - stále žádné "pořádkové jednotky", stále žádné pitomé děla. Možná, že je nás okolo čtyř tisíc, možná méně nebo více. Je posilující "hmatatelně" se přesvědčit, že není pro všechny ještě vše ztraceno, že ne vsichni jsou natolik slabí, aby přijmuli roli pasivních a svazaných. Havel! Havel! Okna domů jsou obsypána. Mnozí vysílají na proud dole solidární gesta, solidární slova. Češi pojďte s náma! Ale co ti chameleoni u televizních obrazovek, u výčepních pultů, za volanty vozů? Co budou dělat, až se jich jednou jejich vlastní děti s k u t e č n ě zeptají? A až se za ně budou do hloubi duše stydět? Až jim k nohám hodí všechny jejich "vymoženosti" a známosti, všechnu jejich špinavost? Dostáváme se na Karlovo náměstí. Z jedné z projíždějících limuzín je vystrčen čumák videa - tajní. Hledají filmové hvězdy pro kriminální archívy. Pomalu se stmívá, ale střetnutí svědomí a násilí se ještě nekončí... Jaký je můj strach? Kam až si dovolím zajít? Do jaké míry jsem ochoten a schopen podepřít "spravedlivé" a do jaké míry vůbec ve spravedlnost věřím?

pondělí 16.1.

Na Václavák přicházím okolo půl paté a cesta i chodníky jsou již mokré. Do Jindřišské ulice se stáčí chvost eskorty "pořádkových sil". Ptám se jedné pokuřující dvojice, co se dělo, ale ta jen krčí rameny a nedokáže mi odpovědět. Vypadá to tak, že přišli stejně jako já s křížkem po funuse. Dokola kolem postávají hloučky lidí, markantní je zastoupení důchodců. Panuje "ticho", nikdo nic nevykřikuje, nikdo nic neskanduje, všechny oči sledují esenbáky, kteří křížují náměstí sem a tam, jakoby nevěděli, co mají dělat. Mnoho chodců, doprovázených svými rozličně tlus-

tými taškami, se zastavuje a přidává k postávajícím zvědavcům. Oficiální i neoficiální zprávy kolem anonymního dopisu udělaly své a kdo by nechtěl být svědkem programu, který nemůže nabídnout ani jeden kanál? Několik minut jsem jedním z nich a když už si začínám připadat hloupě, odcházím na tramvaj. Ale v téže chvíli přijíždějí auta VB s tlampači na střese a vyzývají čumily k opuštění Václaváku, přičemž neopomíjejí dodat, že "vaše shromáždění je nezákonné", atd, viz včerejšek. Musím se pousmát. Už i "shromáždění zvědavců" je postaveno mimo zákon. Mnozí lidé si ťukají na čelo. Místní policie je pro ně vtělením hlouposti a smesnosti. Zvědavost, jež by zřejmě brzy ochabla a nakonec docela uhasla, pokud by se neobjevily mluvíví tlampače, se zesiluje a z hloučků se stávají ucelené pásy. Jestliže zde před půl hodinou bylo použito vodní dělo proti skupině "přesvědčených" a cílevědomě zúčastněných, potom je jejich zastoupení v současném davu hodně malé, říkám si, prohlížeje si tváře kolem sebe. Jsou to především tváře z nichž lze vyčíst odosobnění. Z mých úvah mě vytrhává dunivý zvuk. Vynořují se - vodní děla, antony a "speciální jednotky". Vodní děla proti - zvědavosti! Přílbami ořezávání roboti proti - zvědavosti! Slzný plyn proti - zvědavosti! Rozhání zvědavost, strílí po zvědavosti a zatýkají zvědavost! Situace dohnaná ad absurdum!? A nastává podivná věc. Zvědavci a čumilové se pod tíhou viděného navrací k prapůvodnosti, jež jim byla odebrána, kterou si nechali odebrat, odosobněné tváře nachází sami sebe a volají Svobodu! Svobodu! Svět je plný neočekávanosti... Do Družby vbíhá několik postav, aby se schovalo před vodním dělem a "pubertálními policajty", aby přečkalo nejhorší. Ale jsou zaregistrováni, rozrážejí se dveře a jeden z "tvrdých hochů" řve - Do prdele! Vylezte magoři, my vám nic neuděláme!. Dosahuje tím přesného opaku. Lidé začínají podvědomě couvat hlouběji do obchodu, nevěří a mají strach...

úterý 17.1.

Podle slov očitých svědků se úterý podobalo pondělku jako vejce vejci. Václavské náměstí se stává strašákem i symbolem. Mluví se o něm prakticky všude a skloňuje se ve všech pádech. Je to vcelku pochopitelné, když si člověk uvědomí, že něco podobného tady dvacet let nebylo. Školy, rodiny, dílny, party jsou prošípovány otázkami. Co se to vlastně děje? Proč se to děje? Letargie je zatlačena do rohu. Na jak dlouho?

středa 18.1.

Posvátná místa i místa opředená legendami vždycky přitahovala početné davy. Nevědomost a neznalost mohou mnohdy sehrát pozitivní roli. Kdo si v sobě přeje najít odvalu, ten ji dříve nebo později najde. Chodníky se prohýbají pod vahou korzujících, z nichž většina zjevně vyčkává. Na co? Až se pod koněm objeví či vytvoří početnější skupina, na niž by se mohli nalepit, postupně, podle šířky a hloubky vlastního strachu, přesvědčení či zvědavosti. Tady není žádné divadlo, pronásí jeden policajt. Pokud souhlasím z názorem, že jediné opravdové divadlo se děje na ulici, potom nemá pravdu. Sedám si na jednu z laviček nedaleko koně a čekám, kdy mne přijdou zlegitimovat. Ale nedochází k tomu. Lidí, kteří opouštějí chodníky a přechází do středu náměstí, je čím dál tím víc. Esenbáci pomaličku vyklízejí pozice a vše nasvědčuje tomu, že co nevidět se objeví "speciální jednotky" a vodní děla. Charta! Charta! - a během chvilky je pulka Václaváku plná! Tak na toto čekali! Šest až osm tisíc lidí!?! Lidská práva! Lidská práva! Cítím se uvolněný a nesvázaný a nic na tom nemůže změnit ani fakt, že hrozba zásahu násilím je příliš zařizována v podvědomí. Kde máte ty živly! Kde máte ty živly! Jednoznačně převládají mladí lidé, tak mezi sedmnácti až sedmadvaceti. To už není sranda. Generace, která neprožila válku, generace, která "neprožila" rok 68. Najednou chci věřit tomu, že tato generace může něco změnit. Chci, ale "ztroskotání" cílů v minulosti nastupujících generací, mě přece jen vrha zpátky na zem. Palachovi desku! Palachovi desku! Iluze demokracie! Opravdová demokracie! Mám chuť, podělit se s někým o svoje protrhlá stavidla. Nikdo na nás nesáhá! Nikdo nás nebijí! Něco podobného prožívám poprvé a tedy neopakovatelně. Je nás jenom třista!

Je nás jenom třista! Puste Havla domů! Konec vlády jedné strany! Je to osvobozující a očistné. Ani nevnímám, jak dlouho vlastně všechno trvá. Vidím rozzářené obličejy, vidím naději, vidím zase l i d i. A potom se minutou ticha uctívá památka Palacha a současně se tím dává najevo ne-souhlas se zadržením všech aktivistů i ne-aktivistů. Minuta ticha, která "křičí a obžalovává". Končí potleskem a výzvou ke spořádanému rozchodu, tak, aby nevznikl žádný incident, na který druhá strana dozajista čeká. S citlivostí a pochopením je výzva vykonána. Odcházejím a prohlížím si přitom chodníky. Jsou suché. Řeči o tom, že při podobných shromážděních je ohrožena bezpečnost občanů, památek a kdoví čeho ještě, jsou plané a maskují jen dogmatismus a neschopnost.

čtvrtek 19.1.

Jestliže je bestiálnost vyšším stupněm brutality a jestliže označím zákroky "speciálních jednotek" - především z neděle - za brutální, potom musím jejich počínání z dneska shrnout do slova - bestiální. Neboť jak nazvat bezhlavé mlácení všech a bez rozdílu, jak nazvat frenetické kopání do ležících těl? Jak se dívat na mlácení zadrženého během cesty k antonovi, bušení pendrekem, až z hlavy teče krev? Před pátou je půlka Václaváku opět zaplněna, třebaže mám dojem, že ne tak hustě jako včera. To mě trochu překvapuje, neboť jsem očekával pravý opak. Na kulatý záhonek, jenž je plný malých cibulek přikrytých vrstvou hlíny, dopadají květiny a je vytvořen kříž z hořících svíček. Jedním z prvních, kteří pokládají kytku je i pan Machovec. Pronásí několik slov, částo přerušován skandováním davu o něco níže, který pochopitelně může jen těžko vědět, co se děje pod koněm, pronásí několik slov o svém žákovi Janu Palachovi, o našich Janech z historie a hlavně - o Cándim. Zdůrazňuje jeho cestu ne-násilí. Sklízí potlesk. A potom se sanží promluvit zástupci "nezávislých" organizací, ale jde jim to, kvůli již zmíněnému skandování, velmi těžko. Jejich hlasy prostě zanikají v ohromné potřebě druhých vyslovit formou skandování své mínění, mínění, které nemohou vyslovovat jinak a jinde. Opět se mě zmocňují pocity jako včera, ale než se mohou dostat do celého těla, než mě mohou naplnit, objevuje se od muzea hustý špalír "speciálních jednotek" a na daný pokyn se rozbíhá proti nám. A začíná peklo! Jako kdyby byli nadrogovaní! Dohání prcháající dav a kdo jim přijde pod ruku, toho lynčují. Tak co, co je? No? My vám ukážeme? Ozývají se výkřiky bolesti a nářek. Dětské výkřiky, ženské i mužské, výkřiky starých lidí. Zmatek, panika, zoufalství. Strach. STRACH. Jenom pomocí "akrobatických kousků" se mi daří dostat přes kovové trubky lešení, jež výrazně ztěžují únik a stávají se sítí pro "lovce". A úlovky jsou vytahovány a mláceny, mláceny a nakládány do antonů. V mnoha obličejích se objevují slzy a snad v každém odstín nenávisti. Jsem přesvědčen o tom, že kdyby tito zfanatizovaní roboti dostali příkaz, aby nás umlátili, provedli by to a ještě by měli pocit dobře odvedené práce. Když už bylo po všem, všiml jsem si, jak se mezi sebou vesele baví a jak si s jistotou dávkou hrdosti a pyšnosti navzájem sdělují, kdo koho a jak zmlátil. Oči jim jiskřily uspokojením.

pátek 20.1.

Strach se rozprostřel nad Václavským náměstím, jež je zlověstné a hermeticky, daleko hermetičtěji než kdy jindy uzavřeno. Strach se rozprostřel v lidských myslích, takže i ten, komu ještě zbyla odvaha, se jí rád, při pohledu na situaci, vzdává. Násilí dosáhlo svého...

/L. Hrubý/

BODOVÁNÍ ZAHRANIČNÍ PRODUKCE

/bodovali - Z.M.=Zdenek Mezírka, M.V.=Mirek Vodehnal, P.D.=Petr Doležal, L.H.=Luděk Hrubý, texty pod bodováním napsali P.Doležal a L.Hrubý/

PERE UBU Z.M.-5,0 M.V.-4,5 P.D.-4,5 L.H.-5,0 prům.4,75
The Tenement Year/1988, Enigma/

Lokomotiva letící na bezdrátové spojení rovnou do oblak středomoře.
Dobrat se dospělé dětскosti a neopovrhovat přitom dětskými hrami,
především hrou na indiány.

DAVID THOMAS Z.M.-5,0 M.V.-4,0 P.D.-4,5 L.H.-5,0 4,63
Monster Walks The Winter Lake/1986, Twin Tone/

Jsem roztržštěným zrcadlem a mé jednotlivé střepy padají zpomaleně
z rámu sebe sama do nového pořádku, jehož důsledné a vytrvalé následo-
vání mi vdechne duši a vytvoří novou obludu - tedy mne. Radost nad
prohrou z továrních sluncí.

BLURT Z.M.-4,5 M.V.-4,5 P.D.-4,0 L.H.-4,5 4,38
Smoke Time/1987, Line/

Žiji ve spodním proudu a vyjadřuji se přes igelit doby. Skákající pes
utíká před sběrnou papučových dam.

SONIC YOUTH Z.M.-4,5 M.V.-4,5 P.D.-4,0 L.H.-4,5 4,38
Sonic Death/1988, SST/

V jádru rozčarování provádím bolestivé vpichy do svých temných myšle-
nek, abych si dokázal, že ještě existuji. Laskavé kuřátka skákající pod
líbezným buldozerem štěstí.

ELLIOT SHARP Z.M.-4,5 M.V.5,0 P.D.-4,0 L.H.-4,0 4,38
In The Land Of The Yahoos/1987, SST/

Vykastrovaná uschlá květina ve váze pro blázna. Neudivuji se a poklá-
dám to za přirozené, že i nejjednodušší se přeměňuje v rozmanité, bo-
haté a fantastické tvary, které si mohou vyložit podle libosti.

R.MILLER MAXIMUM Z.M.-4,0 M.V.-4,0 P.D.-4,5 L.H.-4,5 4,25
The Big Industry/1987, Ace and heart rec./

Obřad radosti, obřad úcty, obřad pokory, obřad vyrovnanosti, obřad trva-
jící od pondělí do neděle, klanění se a nacházení řádu. Proplétání vo-
nicí vichřicí, tlučice o sebe rezavou trávou.

SEMANTICS Z.M.-4,5 M.V.-4,5 P.D.-4,0 L.H.-4,0 4,25
Bone Of Connection/1987, SST/

Neustálé bičování trombónovým ocasem. Hlasy uzavřené pod poklopem si
navzájem prohlížejí své baculaté ukazováčky, zatímco na plášti jejich
válce pochoďují okurkové formy Eggelunga.

PINK FLOYD Z.M.-2,5 M.V.-3,5 P.D.-4,5 L.H.-4,5 3,75
A Momentary Laps Of Reason/1987, EMI/

Stěnou plují zasněžené a vodnaté hlavy s podtextem úpěnlivého zájmu na
torzo, kterému se otevírají ústa, které rozkládá rukama k prosbě, och-
caný obraz pod sedačkou. Vdechnutí křídlicího motýla.

NEGATIVLAND Z.M.-3,5 M.V.-4,0 P.D.4,5 L.H.-3,0 3,75
Escape From Noise/1988, SST/

Neurotické trylky na vršku nehezské vlnky, vymetající prach ze slepeckých
brýlí. Stmívá se do zimy a já si čtu povídku od neznámého autora, je nud-

ná a nezáživná, ale já stále věřím, že v dalších řádcích autor vystoupí ze svého stínu a přitom pro tuto svoji víru nenacházím jediný logický důvod.

CAMPER VAN BEETHOVEN Z.M.-3,5 M.V.-4,0 P.D.-4,5 L.H.-2,5 3,63
III/1986, Line/

Má hutnost leží vedle mne jako psík a naslouchá tichu do něhož byla vržena. Rajská pošetilá pochmurnost robota Emila.

LAIBACH Z.M.-3,5 M.V.-4,0 P.D.-4,5 L.H.-2,5 3,63
Let It Be/1988, Mute/

První hlavní generálka - kočka pod ořech, plechoví holubi na střechu, ženská torza do svahu. Veverka kovající rozžhavené vejce.

ZOOGZ RIFT Z.M.-3,0 M.V.-4,0 P.D.-3,5 L.H.-3,0 3,38
Noneritity/1988, SST/

K dobré snídani je odlétající vzducholož s vlajkou přátelství. Všichni se baví na mé nechtěné svatbě, které se odevzdaně poddávám, přijímaje názory vzorů, které nejsem schopen strhnout z piedestalu, budoucnost je zajištěna.

SIOUXSIE AND THE BANDSHEES Z.M.-4,0 M.V.-3,5 P.D.-3,0 L.H.-3,0 3,38
Peepshow/1988, Polydor/

A v tomto krátkém dlouhém okamžiku jsem absolutní nádech. Proudící umírněnost vlčího telete narázející o...

NICK CAVE Z.M.-3,5 M.V.-3,5 P.D.-2,5 L.H.-3,5 3,25
Tender Prey/1988, Mute/

Projíždějící tirák přehlížejí zelené banány na stropě zemegule. Modré tváře se převlékají do nahnědlých zavíraček, červené náušnice mizí v okrovém poklopci a černé sliny pospíchají po hřbetě žlutých slz.

P.HAMMIL/G.EVANS Z.M.-3,5 M.V.-4,0 P.D.-3,0 L.H.2,5 3,25
Spur Of The Moment/1988, Line/

Flundratá veselost má vypnutou i tu nejmenší faldu a rozverně sjíždí po spirále z nevybraných zásob. Pošlapaný kovbojský klobouk.

Když přijdete do domu Davida Thomase, do úhledného půldomku ve šklebícím se Wandswortu, nenajdete v něm žádnou z pochybných múz anebo hrůz, které jste tak napůl očekávali.

Tento dům voní čerstvou kávou a čistotou. Pokud jste sem přišli hledat Davidovy zvláštnosti a detaily jeho osobnosti, pak je to předem ztracené odpoledne.

"Pointa celého tohoto vyprávění je, podle mne, dvojí. Za prvé - v h r u b ý c h rysech vysvětlit význam mé práce, ačkoli platí, že mnoho představ a myšlenek vzniká emocionálně a intuitivně a je tudíž nesmyslné o nich hovořit v interview.

Za druhé - hovořit o metodě se kterou pracujeme, jak postupujeme v hudbě a proč postupujeme tímto zvláštním způsobem. Nejsem politik, ekonom, historik, nic z těchto profesí. Neexistuje tedy příčina, která by vážně ovlivňovala mé názory v obsahu mých písní. Lidé se z a j í m a j í o tyto věci, to však neznamená, že já musím vycházet z jejich zájmů. Myslím si, že je velmi škodlivé, klamné a iluzorní přiznávat hudebníkům nebo umělcům atributy inteligence a vnímavosti."

Ve čtyřhodinové debatě u kulatého stolu zůstává Thomas stále stejnou hádankou. Tím, že si zběžně prohlíží police s knihami/Melville, Chaucer, Coleridge/a sbírku gramofonových desek/"mám p o u z e ty desky, které poslouchám"/, se mi daří s trochou štěstí získat hrstku dalších informací.

Je život oslava, Davide?

/Vážný, nevyzpytatelný pohled/"Ne. Další otázku."

Tíží tě občas myšlenka na smrt?

"Ne. Proč?"

Je láska druh válčení?

"Mmmmmmm. Ne."

Jsou náboženství hodně zavřenou branou?

"Ano."

Na další dotazy pana Zvědavého reaguje protestně: "Řeč o mém slavném vystoupení v televizi by byla zcela zbytečná. Taktéž mluvit o tom, co mám rád za hudbu, je docela bezvýznamné. Můžete si prohlédnout moji sbírku desek. Z hudby na celém světě se k mé osobnosti hodí ze všeho nejlépe právě ta moje. Samozřejmě mám i jiné desky, ale nejvíce jich nakoupila moje žena. Chcete vidět kolik máme Springsteenových alb?

Jako nejsvětovější sekce platí pravděpodobně Jehovovi svědci, je tato strana u tebe také mimo hru?/Druhá zkouška!/"

"Neptejte se mne na to, "protestuje beze stopy úsměvu.

David Thomas a jeho nestálí Wooden Birds/Dřevění ptáci/se znovu objevili tento měsíc s "Blame The Messenger"/Poslova vina/, s nejnovější částí své série "obsessive doodles". Ať už jde o kterékoli Thomasovo sólo, je to balík žaber s jeho obvyklou škodolibostí, jakýsi vykořeněný hlas/někde mezi dětským nářkem a skřípotem křídý o tabuli/neodolatelné ofenzívy, vystupující proti fragmentům moderního folku.

"Podle mne, jde o rock'n'rollové album, "tvrdí Thomas. Mnohý materiál je převzáný od Pere Ubu a jde o věci, které jsem chtěl na nějaký čas vrátit zpět. Dnes víme, jak dobrý Ubu byl a jak byl odlišný. Zanechal mezi lidmi obrovské zážitky a silná, nezapomenutelná pouta."

Na rozdíl od tvorby Pere Ubu je "Blame The Messenger" méně šílený a vyčerpávající. Nejlepšími Thomasovými deskami jsou však "Monster Walks The Winter Lake" z roku 1986 a "Variations On A Theme" z roku 1983.

/ "Procházky obludy po zimním jezeře" resp. "Variace na tému A". /Pracuje zde s útržky melodií, čarami myšlenek a promíchává je dokud se nedostane k podstatě všeho. Všude je slyšet podivný Thomasův hlas, který nařiká a řítí se střemhlav jako sanitka v dopravní špičce a prolíná se přitom s hlasy "Wooden Birds". Nejméně utěšený moment přichází pak na konci "The Velikovsky 2 - Step", který začíná tichým bzučením, při-

promínajícím včelu v láhvi a končí barytonovým bzučením, které jakoby nemělo nikdy skončit a připomíná krávu rodící v chladné stodole. Je to perfektní surrealistické finále Thomasova alba, odrážející jeho tvář. "Smutné? Přesně tak, každá píseň dokazuje něco jiného. Ačkoli tam není nic obzvláště ponurého, jsou tam smutné momenty. Celé album se zdá být jakousi změnou a zároveň nátlakem na perspektivu jednotlivce uskutečňujícího změny anebo na jednotlivce v měnící se situaci. Vše je namířeno proti změnám, kterými svět prochází. Výsledkem je šablonový efekt. Odkud přicházejí všechny tyto divné myšlenky? Thomas je jedním z několika dnešních pop-snílků, kteří by chtěli začít píseň typu "Velikovsky" slovy - "zde přicházejí dinosauři" a tento fakt náležitě vykřičet. Nevysvětlitelná malebnost slova je snahou najít tvar, formu v chaosu věcí, dokonce i tehdy, jestliže forma odpovídá čokoládě zanechané v dešti. Pro Thomase jsou slova hračkou.

"Je to mnohem více než jen klopýtnutí na skupině slov a následná snaha zjistit co znamenají," říká. Nikdy si nesesednu a nepodivím se, "Co jsem to nyní řekl? O jaké novinky jsem se dnes s lidmi podělil? Když člověk napíše více jak sto písní, nemůže v nich už být nic nového. Samozřejmě, nemám rád, když se k lidem dostanou špatné písně, když neporozumí. Jsem hodně domýšlivý, jestliže si myslím, že lidé se vždy snaží najít pointu. Jestliže lidé poslouchají "Through The Magnifying Glass" a domnívají se, že se zde zpívá o kobylkách, lze to připustit, ale podstata je hlubší, kobylky nesedí okolo bazénu na Havai v košilích a slunečních brýlích. Lidé by měli pochopit že se jedná o alegorii." Thomas vytváří pocity zastavení, očekávání, důvěry. Nedosahuje vysoké frekvence, i když velmi často zvyšuje hlas. Některá slova zdůrazňuje anebo je "představuje". Dělá zkratka to, co uzná za vhodné jeho jazyk.

"Nevytvářím písně, které jsou vyprávěním od A do B. V tomto smyslu to nejsou normální písně s normálním záměrem. Moje písně jsou dvojrozměrné příběhy, ve kterých se mnoho naučíš o charakteru nebo citu. Jestliže se v písni zpívá "baby, baby, miluji tě", nenaučíš se mnoho a nedovíš se nic kromě toho, že jedna osoba miluje druhou, což si nemůžeš dokázat.

"Je dobré být citově vnímavý, ale to já považuji za samozřejmost. Upřímně řečeno - jestliže to byla pravda, tak jakto, že jsem minulý týden viděl znovu v televizi oba dva, žijící a dýchající. Jakto, když v té písni zpívali, že bez svého partnera nemohou dále?"

Existuje mnoho lidí, kteří ho velmi rychle odmítnou a zařadí po bok Captaina Beefhearta a jeho hudby, kterou považují za záznam z bláznince. "Dobrá, n e j s e m oblíben," hluboce si povzdechne, ačkoli to je to poslední, co ho zajímá. "Nejsem si jist, zda mne lidé chápou, ale dělám co mohu, abych v nich zanechal opravdový zážitek. Je více lidí, kteří nerozumí, proč hudba je taková, jaká je. Myslí si, že je to hodně divná hudba, ale já na ni tak vůbec nepohlížím.

Ano, já vím, zdá se, že lidé momentálně zlobí a provokuje. Jsem si vědom, že není právě každému po chuti. Do určité míry... anebo jinak - je to intelektuální druh hudby. Ale mnohdy není. Vyžaduje si pozornost, ale nikdy se nejedná a podivnou, nadpřirozenou hudbu."

Rozhovor končí a chýlí se k večeru. David Thomas ignoruje tmou a vytýká mně a novinářům způsoby, ke kterým se odvažujeme... faleš, přetvářka, klam, iluze a dokonce i nepoctivost.

Říkám mu, co považuji za klady rozhovoru/obrovský význam osobní zpovědi, důvtip, divadelnost, pomoc k popularitě, masovému exhibicionismu/a jeho výraz nasvědčuje tomu, že by mne nejraději udupal k smrti.

"Buď jdeš cestou, kterou vyšlapáváš kult osobnosti," říká, "anebo jdeš cestou umělce nebo nějakého obchodníka a tím pádem máš právo produkovat nějaký produkt a víš dobře, proč to děláš. Aby nedošlo k nedorozumění v tom, co bylo řečeno, měl by jsi si vybrat cestu druhou. Pro mne je práce smyslem, ne zvláštností. Někteří lidé jsou idoly, někteří dělají cokoli a existuje alternativa malé skupiny lidí, kam patřím i já. Nemyslím si, že je to něco obzvlášť významného. Máte právo tvořit práci,

které nebudete otrokem. Je to zrovna tak jako tesař a kladivo. Kladivo je irelevantní skutečností, zda se tesař zlobí anebo je smutný." Kladivem lze udeřit více nebo méně. Mezitím David Thomas nemá dost sojového mléka a kávu bez něho nepije. Jeho záclony jsou červené a jeho pas je velký. Další otázky?

/z MELODY MAKER 4.4.1987 přeložila S.K./

VÝCHODNÍ PŘÍSLIB

/LAIBACH/

Na Laibach jste mohli častokrát pohlížet jako na špinavé totalitáře bez humoru, kteří jsou jenom krůček od toho bubáka, což je synonymum pro Východ. My jsme viděli Laibach jako chladnou a brutální kapelu, která dokonale zobrazuje naši představu společnosti, odkud přišli. Neboť Laibach, coby obstarožní cínoví vojáci, byli zpracováni a ztmele- ni do forem naší představivosti a byli považováni za Východoevropa- ny, avšak oni existují především jako nedílná součást NEUE SLOWENISCHE KUNST /Novoslovinské umění/, což je novoslovinsko-jugoslávské politic- ko - umělecké hnutí, jehož dalšími členy jsou Irwin /kteří nedávno dost překvapili New York/ a The Theatre of The Sisters of Scipion Nasice. Jako součást NSK jsou Laibach "instrumentální" tím, že rozšiřují svoji bizarní teorii totalitářství, spojitého umění, prostě filozofie, která je nám tady na Západě těžko pochopitelná, natož přijatelná. Laibach jsou pro dobrovolné odosobnění umění, pro upuštění od osobního názoru a po- kusů zrušit "iluzi" umělecké svobody jednotlivce. Vždycky se snažili podpořit vlastní cíle, na jejich vystoupeních se reflektory zaměřovaly stále na publikum, zatímco neustálé řečnění se snažilo dogmaticky do- kázat, že jsou pouze disco kapela.

Ale Laibach nejsou to, co si o nich myslíme a odmítají žít způsobem podle našich stereotypních vizí. Jak naše koncepce, že se musejí vyvíjet, tak jejich hudba a panoramatické bubnování na jejich předchozích des- kách, to vše uvolnilo cestu Eurorockovému pompu. Podle jakéhosi vládnu- tí fašismu a diktátorství se zdá, že Laibach by snad rádi uvítali hloub- kové bombardování, takovou tu masovou výzvu hard rocku.

"Nemám pocit, že by se toho tolik změnilo. Jestliže pozorně posloucháte "Nova Akropolis" a i dřívější věci až ke skladbě "Panorama", mám dojem, že je to naprosto přímá linie, podle níž se rozvíjíme," říká Ivan Novak v plyšovém pokoji hotelu Hilton, kde spolu mluvíme. Nikdy jsme nevytvá- želi bariéru šumu či kraválu, naše hudba měla vždycky přísnou struktu- ru. Je to jedno z pop-klišé, prakticky každá kapela dnes dělá to samé. Možná je rozdíl dělat tu věc hlasitěji nebo tišeji, ale taková je už hudba.

Pokud si myslíte, že jde o nadvládu zhora, pak souhlasím, že tomu tak je, ale nevidíme žádný rozdíl mezi dneškem a tím, co jsme dělali před- tím. Je to prostě jenom otázka vzkazů. Přichází ze stejného stanoviska, ale my to možná víc rozšíříme. Tahle deska, "Opus Dei", je možná více evropská než slovinská a proto je její pojetí napůl německé a napůl americké."

Laibach se vystavili ostré kritice tím, že na své nové album nazpíva- li pompézní klasiku "Life is Life" od Opusu, a to ne jednou, ale hned dvakrát, právě tak jako "One Vision" od Queen, věc, jež byla nedávno vy- dána jako singl s názvem "Geburt einer Nation" /Zrození jednoho národa/. Člověk aby se udeřil hlavou do nejbližší zdi a ptal se - proč?

"Skutečně nás text "One Vision" velice zajímal a přeložili jsme si ho do Němčiny. Je v něm velice evropské poselství, jedna vize, zrození náro- da, Spojených států evropských. Je to prohlášení západoevropské rozpra- vy."

Tím, že Laibach převzali skladby od Opusu a Queen, ilustrují základní aspekt své kapely, jenž byl doposud bázně ignorovaný. Všichni písal-

kově opomenuli důležitý rys, který Laibach odlišuje od The Redskins. Laibach jsou totiž skutečně velmi humorní.

"Většina lidí v našich vystoupeních nenalézá žádný humor a v našich písničkách také ne. Ale pokud ho tam najdete, pak je to pro vás dobré." A vkládáte ho tam?

"Některé věci musí zůstat tajemstvím, musí zůstat skryté. Myslím si, že Queen jsou velmi důležití, mají velký vliv tím způsobem, že prodávají... ach, to musí být milióny a milióny. Jestliže může skupina prodat tolik desek, musí mít vliv a být důležitá."

Opravdu ohromujícím faktem je, že zpěvák Laibachu je až nápadně podobný samotnému Freddiemu.

"Je to štěstí, je to osud. Frederik jako vedoucí pop-skupiny má velice přesný koncept a velice přesné vzezření, což je částečně všechno, co musí osoba v takové roli na jevišti mít a já myslím, že je dobré se tím řídit."

Ale nenutí to Frederika, aby se stal tak nějak nadřazeným?

"To musí být hlavní nedorozumění mezi vaším pojetím individualismu a naším pojetím skupinové činnosti. I když se Freddie Mercury vystavuje, je to kvůli pojetí. Stejným způsobem jako třeba Michael Clark, se může zdát Freddie M. také individuálem, ale on opravdu hraje jenom svůj díl ve stroji."

Laibach už měli příležitost a zkušenost spolupracovat se zosobněnou hvězdou. Minulý rok spolupracovali s Michaelem Clarkem v jeho show "No Fire Escape In Hell", kde se Laibach nejen že nekompromitovali, ale spíše Clarka tak nějak pohltili do svého odosobněného spektra. Ale ponechání svému usudu v revui, která vyžaduje osobnosti, které budou žít své životy pro vás, jsou Laibach zvláštní, protože chceme, aby takoví byli. V soukromí jejich vlastního domu, připoutaní v zubařském křesle, přiznají Laibach všechno.

"Skupiny, které považujeme za nám podobné, samozřejmě do určité míry, jsou Kraftwerk, Queen a Motorhead."

První dvě jsou inteligentní - Kraftwerk jsou nejvíce odosobněná skupina na Západě a navíc je tvůrcem jednoho z nejlepších eurodisků vůbec, kdežto Queen hodně cestovali po Východní Evropě - ale Motorhead...

"Jako kompletní akce jsou Motorhead na svém poli vynikající. Znájí co chtějí a dělají to. Jsou hlasitější než my. My jsme důležití, vždyť přece přicházíme z Východu a přinášíme na Západ rozdílnou perspektivu. Naše chápání pop-music, náš názor na ni, to všechno je určitě nové. Je to určité chápání života, politiky a práce - je to to samé, jako když Queen nebo Dire Straits přijedou do Budapeště nebo Jugoslávie. Má to větší dopad než jenom pobavení. Nechci říkat, že všechno je přísně politické - my nebojujeme na barikádách, my prostě děláme to, co musíme."

A přesto všechno vyznívá "Opus Dei" v politickém obraze. Nejlepší skladba, ta nejvíce obrazoborecká/ničící ideály/ - "Fiat", cituje protiamerické propagandistické vysílání za Druhé světové války, zatímco skladba "The Great Seal" vychvaluje Winstona Churchila při solidních trumpetových sólech.

"Winston Churchill je jedním z hlavních symbolů politiky ve Velké Británii. Byl také spojen s Titem, který poslal svého syna na pomoc jugoslávským partyzánům v roce 1943. Také reprezentoval myšlenky Spojených států evropských. Toto je opravdu citování z pohřební řeči Laurence Oliviera na Churchilově pohřbu, ale myslím si, že jsme museli vyměnit čtenáře/čtoucího/, protože Mute nemohlo získat povolení k použití jeho hlasu."

Když už všechno bylo řečeno a udeláno, jsou Laibach souzeni či hodnoceni z jedné malé, třebaže odvážné, plošce jejich chování. Mezi vámi jsou lidé, kteří by řekli, že Laibach popřeli všechno a že stojí pouze o to, aby se mohli tvářit v tvář zúčastnit interview. Řeknou, že identita Laibach je bez tváře, že byli rozdrceni a zkompromitováni a nechali po sobě jenom prázdnou slupku těžkého eurorocku. Budou tvrdit, že Laibach

jsou bez svého tajemného pláštíku utlačovaného východního bloku jen sebechválou sebe samých. Ale pravdou je, že tito lidé nikdy nepochopili Laibach, nikdy neviděli míjet kolem sebe jejich tváře, tváře jejich vlastních představ. Laibach už nejsou pěstí na tváři, beraní bušící do západní společnosti. Takoví ani nikdy nebyli. Génus Laibach měl přijít na Západ s něčím starým, s marxisticko-hegelovským principem umění, s filozofií, která by zkompromitovala ty, kteří ji používají. To, s čím Laibach nepočítali, byla skutečnost, že Západ to přijmul na svůj hrud a tím to odsoudil do okamžité sterility. Laibach jsou nebezpeční pouze tehdy, když odmítneme odolat tomu, že se nikdy nestanou Opusy deset let po nich a konečně také tomu, jak je to pro nás samotné důležité.

/z MELODY MAKER 28.3.1987 přeložil I.M./

/CAMPER VAN BEETHOVEN/

Camper Van Beethoven hraje tento týden poprvé v Británii a hledají nějakou činnost. Colin Irwin se setkává s Albánci roku. Božsky pojmenovaný Jonathan Segal/ne Johathan "Livingstone" Seagull/ odhazuje z čela celou lavinu vlasů a vyslovuje úvahu skupiny na celou věc. "Možná, že tak nějak vypadáme, ale je zde určitý rozdíl mezi šílencí a těmi praštěnými. A my praštění nejsme. Máme dojem, že je mnohem lepší být vážně šílený, než být jenom legrační." "Nechceme se prostě stát čímkoliv. Zkrátka hrajeme to, co chceme, a takovým způsobem, který je pro nás dokonale přirozený a z toho právě vychází ono bláznění." Tři členové Camper van Beethoven - na svém první zájezdu do Londýna - se snaží vysvětlit, proč své desky zaplnují oněmi drobnými, zvláštními kuriozitami, jako jsou balkánské lidové písně, melodie ska, country písně, písně Syd Barreta a celé pasáže z Led Zeppelin. Jejich politika je opravdu zvláštní. V jejich odmítání zavedených rockových postupů se zdá být jakási perverzní logika. Odhazují skoro všechnu britskou hudbu, neboť je založená na vratké pop-tradici/počestně připouštějí The Fall/ve srovnání s více zakořeněnými prvky americké hudby. To jim ale nevadí, aby i většinu této hudby odmítali, protože je už fádní a má velmi málo excentricity. Jejich duchovními bratry jsou The Butthole Surfers, Captain Beefheart, Mark Smith, Wire, Mojo Nixon, Robyn Hitchcock, Eugene Chadbourne a v odmítání hodnot populární hudby, i moderních, se pustili do využívání a čerpání z dalších opomíjených hudebních forem. Segal živě vysvětluje, že se nesnaží o žádný stupeň autentičnosti, ale prostě jenom o zvuk, který je o d l i š n ý. David Lowery s mohutnými licousy, který vypadá jako Kinks ve svých začátcích, hovoří o tom, jak jim na britském přistěhovaleckém úřadu špatně orazítkovali víza a oni museli chytit přívoz do Belgie a zpátky a dát si víza orazítkovat znovu. Shodujeme se v tom, že byrokracie je podivuhodná věc. V pokoji je i Greg Lismer, ale do debaty se nezapojuje a sedí v koutě s hlavou v dlaních. Takováta normalita je děsivá. Podtitul jejich posledního alba je "He Devils On Wheels" a zdá se, že se tu jedná i o plagiátorství. "Ach, my určitě krademe," směje se Segal vesele. "To, co se snažíme udělat, je dát dohromady věci různých stylů a někdy se nám to povede a někdy ne. My prostě hledáme nové styly a nové zvuky a nové kombinace." Lowery říká: "Není to žádné vytahování, ale my nehrajeme tyto odlišné typy hudby s nějakou úctou anebo vzdáváním holdu, my prostě jenom pozorujeme, co se stane. Myslím, že taková by hudba měla být. Fakt, že kapela z Los Angeles hraje country music, je svým způsobem mnohem zvláštnější, než když se hraje balkánská hudba. V moderní folkové hudbě je tu dlouhá tradice. Mám dojem, že se předpokládá, že hudba bluegrass je americká, ale má kořeny v houslové hře v Irsku a Skotsku. To, co děláme my, mi nepřipadá vůbec bizarní."

Nejlepší hodinky s Camper van Beethoven, úplná hudební horečka, "Take The Skinheads Bowling", měla být hitem minulého léta. Možná, že bude hitem začátku letosního jara, protože byla předělána na singl. Když už se píší absurdní texty, ať už to byl John Lennon nebo Edward Lear, bere se z těchto textů alegorická význačnost... a právě tu oni naprosto odmítají.

"Ach, my celou dobu texty měníme. Jsme rádi, když můžeme publikum zmást tím, že zpíváme odlišné texty. Občas se v nich můžete dočíst o nějakých věcech, ale ne moc. Píseň "Good Guys And Bad Guys" má určitou myšlenku. Časopis New Musical Express ji ohodnotil jako příklad naší dvojakosti a napsal, že jsme tím podpořili reaganismus a reakcionářství, ale minuli se cíle, protože to je přesně to, co jsme napsali o té dvojakosti. A pokud si anglický tisk chce stěžovat na nadbytek nacionalismu v americké hudbě, pak je to, popravdě řečeno, chyba špatných anglických popkapel. Konstatuje se zde, že děláme sice hudbu nejasnou a děláme si ze všeho legraci, ale také se snažíme psát dobré country-rockové písně ovlivněné kapelou The Band nebo někým jiným!"

To, co u nich není zcela jasné, je fakt, že jsou fascinováni velikány dřívější doby. Zbožňují Led Zeppelin a občas si udělají čas a zkoušejí zpětnou vazbu ve skladbě "Interstellar Overdrive" od Syda Barretta, milují Grateful Dead, v nichž vidí příbuznou duši. Tahle skladba u nich samých zněla hezky nepoctivě, ale oni cítili, že metoda Grateful Dead - udělat se slavnými tím, že se v podstatě vzdalovali nahoru a dolů od normálních módních směrů, není tak vzdálená od jejich vlastní filozofie.

Byli nepřesně popisováni jako rockové Švýcarsko... "Myslím si, že jsme asi víc rocková Albánie... my nenávidíme k a ž d é h o. Švýcarsko je taková směska a my určitě směskou nejsme."

Také tvrdí, že jsou ta nejvíce nezávislá kapela na světě. Před jejich začátkem, v napjatém a náruživém klimatu před pěti lety, tvrdě prosazovali svoji vlastní dráhu, bez ohledu na jinou kapelu, která by na ně mohla mít vliv. Snažili se sami, připravili si vlastní koncerty, založili si vlastní propagační společnost a zařídili si i vlastní nahrávací firmu. Nebyli by proti úvazku k větší společnosti nebo proti vydělávání většího množství peněz, ale přesto dosáhli toho, že dosáhli jisté smlouvy s důležitými společnostmi, které je vlastně ani pořádně neznají.

"Nelíbí se mi zvuk moderní produkce," říká Lowery. "Nelíbí se mi způsob, jakým nahrávají bicí. Vůbec to nevypadá jako bicí. V ů b e c to nevypadá jako bicí. A my máme právě ten problém, že si každý vždycky myslí, že jsme něco ú p l n ě nového. A ta spousta lidí, kteří si nás přicházejí poslechnout, očekává, že uvidí šaškovství nebo třeštění, ale naopak - to, co spatří je poněkud bizarnější, ale také kus dobré muziky. My se pokaždé snažíme hrát dobrou muziku."

Vždycky bude zajímavé vědět, jaké je vůbec anglické publikum. Taky si myslím, že bude velmi překvapeno tím, jak t v r d ě máme rock. Něco jsme dělali s The Chameleons a s The Mighty Lemon Drops, o nichž jsme si mysleli, že jsou to drsné a osudové kapely, ale ukázalo se, že právě my jsme byli ta nejhluchnější kapela. Právě my nejvíce překvapíme lidi!"

/z MELODY MAKER 21.3.1987 přeložil I.M./

Poslední dobou se hodně mluví o výjimečnosti tzv. "brněnské scény". Je pravdou, že asi během dvou let se v Brně vyrojilo tak velké množství amatérských kapel, jaké snad toto město ještě nezažilo. A nejen to. Tyto skupiny i přes obrovské administrativní těžkosti/zřizovatel, schvalování textů.../a přes téměř nemožnost sehnat v Brně zkušebnu, dokonce koncertují. Můžete na ně chodit do vysokoškolských klubů nebo do některých kulturáků. Ale že by byla "brněnská scéna" nějak propastně odlišná nebo dokonce lepší, než scéna pražská, to se mi nezdá. Možná je trochu jiná, to je však spíše zapříčiněno provinciálností Brna a jeho hudební konzervativností. Vždycky jsem měl dojem, že Brno ovládá jen metal a underground/to vůbec nemluví o sračkách typu Progres, Synkopy, Bob Frídi a jim podobní/a že nějaký ten zájem o to, co se hraje jinde, tady vůbec neexistuje. Hudba, kterou nyní brněnské skupiny produkují, je konečně pestřejší a toto mnoholeté vakuum poněkud prolomila. Návaznost na dvacet let staré vzory, je však pořád ještě velmi silná. Za jeden z nejvýznamějších zjevů "brněnské scény" pokládám skupinu E. Solidní texty, výborné muzika, dobrý jevištní projev. Trochu mi na nich vždycky vadila absence bicích, ale teď už bubeníka mají a jsou ještě lepší, než dříve. Doporučuji všem zájemcům o kvalitní muziku. Osobně je považuji za mnohem důležitější hudební fenomén, než všechny Vásovy projekty dohromady. Máte rádi radostnou taneční muziku ve stylu Garáže nebo Laury? Nezbyvá vám nic jiného, než si koupit lístky na HELMUTOVU STRÍKAČKU. Šlapající rytmika, dobrá pohoda, bigbeat jak má být. Něco úplně z jiné strany hraje NĚCO SE HÝBE UŠIMA. Kytarová alternativa, zajímavé texty, expresivní zpěv - celkový dojem není špatný. Mají dost příznivců. Skupina FRANTA JETEL i přes obrovskou reklamní kampaň nezaujme snad ani svým názvem. Jejich repertoár i image jsou opravdu nevšední. Něco mezi Depeche Mode a S.C.D. Je to největší humus, co jsem doposud v Brně slyšel. Rád bych věděl, z jakého prostředí se rekrutují jejich fans, mají-li vůbec nějaké. Co si myslet o názorové vyzrálosti muzikantů, kteří po syntetizátorovém rádobu hitu začnou hrát "ultratrash metal" a tímto stylem pokračují dál? Navíc jsou pomalování nápisy jako "Nenávidím chytré babáče! Ať žije Kosačka!" a podobnými duchaplnostmi. LIDSKÉ BYTOSTI - byl jsem na jejich koncertě před rokem a odešel jsem po třech písničkách. Franta Jetel ve mně vyvolává alespoň okamžitou žlučovitost, Lidské bytosti ve mně žádné emoce nevzbudily. Měla to být asi nová vlna. Kudy se ubírají nyní, to nevím. Pro Brno je typický i další, velmi zvláštní jev. Punková scéna zde vznikla teprve v létě roku 1988, tedy později než v Rusku. Když sem přijela hrát nějaká punková kapela odjinud, nevycházela z údivu. Místo skékajícího houfu sílených punkerů, je obestřela atmosféra Woodstoku. Plný sál mániček, žádné pogo, přijetí velmi vlažné. Před pódiem se houpalo pár otrávených punks, kteří navíc většinou nebyli z Brna. Teď se už punk v Brně hraje, sice s dvanáctiletým zpožděním, ale alespoň něco. Roste i počet jeho příznivců. ZEMĚŽLUČ - postpunk osmdesátých let. Jsou dobře sehraaní a profesionální změna/vyměnili kytaristu/, která je nedávno postihla, je vůbec neposkodila. Hardcore hrají S.R.K. Klasická kultovní kapela. Hrají tak rychle, že to už asi víc nejde. Lidi, kteří tomuto typu muziky fandí si přijdou na své. VZOR 60 - skupina, která vznikla teprve nedávno. Uvidíme, co z toho vznikne. Zeměžluč, S.R.K. a Vzor 60 koncertují většinou pohromadě na večerech plných poga a výborné punkové atmosféry. Poguje se od začátku do konce, tak jak to má být. Další zvláštnost - na tyto akce chodí hodně trash a black metalových fans a pogují společně s punkery. Ti se na ně dívají se smísenými pocity, ale co se dá dělat. Někdy s nima hraje i INSANIA - ultratrash se satanickými texty. Mají velmi rychlého kytaristu. Mezi metalovými fans pak propuká úplná extáze.

Výčet brněnských kapel tímto není skončen. Existuje jich ještě mnohem víc/Karlům skok, Někde jinde, Malinovského náměstí, Nadporučík obchvat.../ale o těch až zase příště.

BODOVÁNÍ DOMACÍ PRODUKCE

/bodovali - Z.M.=Zdenek Mezírka, M.V.=Mirek Vodehnal, P.D.=Petr Doležal, L.H.=Luděk Hrubý, texty pod bodováním napsali P.Doležal a L.Hrubý/

MCH BAND Z.M.-5,0 M.V.-4,5 P.D.-4,5 L.H.-5,0 prům.4,75
/Lucerna 4.12.1988/

Jsem obtloustlý kily bezvýchodnosti, jsem myšlenkami s useknutými krky, jsem chodbami labyrintu plnými krejčovských figurín, které jen tu a tam zamrkají frigidně svými modrými panenkami, takže i broušení nožů za závěsem se stává osvobozujícím výkřikem. Orel letící ovocným sedem, odrážející křídlem oschlé ruce, vyrůstající ze svěžích stromů.

O.JANOTA Z.M.-4,0 M.V.-4,5 P.D.-4,0 L.H.-4,0 4,13
/KS Blankyt 13.10.1988/

Klidné duše meandrují v našem klidném svědomí. Každý okamžik se zpomaluje až téměř k fotografii a mě zalévá citlivost tak, aby ze mne vyrostly listy něhy, na kterou časem napadá exhalace okolo stojících komínových hlav.

DVOULETÁ FÁMA Z.M.-3,0 M.V.-5,0 P.D.-3,0 L.H.-5,0 4,00
/Junior klub na Chmelnici 31.1.1989/

Jdoucí filozofie se má na pozoru. A možná že mi odpustí kdo a vlastně taky proč a především co.

ŠANOV I Z.M.-4,5 M.V.-3,5 P.D.4,5 L.H.-3,5 4,00
/nahrávka z konce roku 1988/

Exploze podupané duševní křeče. Každý můj strach je přibíjen rychlými hřebíky na vrata výsměchu, hnisy osporavedlnění mi praskají a jsem louží k rozšlápnutí.

GARAŽ Z.M.-4,5 M.V.-4,0 P.D.-3,5 L.H.-3,5 3,88
/Junior klub na Chmelnici 28.6.1988/

Sál přítomnosti je načasovanou bombou utáhnutí oka, popadám uvolněnost a křižuji s ní ztrouchnivělý parket až dokud z ní nevypadne její původ. Pohoupat se v kolenou a myslet na dobré pivo.

NEMANŽELSKÁ ŠLECHTA Z.M.-4,0 M.V.-3,5 P.D.-3,5 L.H.-3,5 3,63
/Junior klub na Chmelnici 14.2.1989/

Na hřbitově se něco děje, přelézám zídku a plazivé ještěrky jsou příčkami pomyslného žebříku a skutečně - nebožtík za křídlem a slunce které mu při hraní rosí čelo. Nakopnutý kozel šířící optimismus podsvětí.

NĚCO SE HÝBE UŠIMA Z.M.-3,5 M.V.4,0 P.D.-3,0 L.H.-4,0 3,63
/Junior klub na Chmelnici 14.2.1989/

Prostředí vyčichlého nokturna opleskávaných tváří. "Tak tady teda chcípl pes" a ve vytvořeném stavu uvažují o tom, zda by nebylo lepší stát se také chcíplým.

KRÁSNÉ NOVÉ STROJE Z.M.-4,0 M.V.-4,0 P.D.-3,0 L.H.-3,5 3,63
/Lucerna 4.12.1988/

Kopíruji pozorně tempo vodopádu, jeho výdechy a nádechy a chci se jím stát, stát se věčně se valící hmotou, zatímco stmívání i rozednívání jsou jedno, takže mluvit o svůdné dýmě na pozadí je nanejvýš pochybné. Procházet ulicemi New Yorku a čekat na přítelův telefon.

PŮLNOČ . Z.M.-3,5 M.V.-4,5 P.D.-3,5 L.H.-3,0 3,63
/Junior klub na Chmelnici 28.6.1988/

Procházka půlnočním městem.Byt i já jsme prázdní,vše se přestěhovalo
jinam,zbyly jenom dva zaprášené pohledy a nostalgie v níž ležím.

UŽ JSME DOMA Z.M.-4,0 M.V.-3,5 P.D.-3,0 L.H.-3,5 3,50
/nahrávka ze začátku roku 1989/

Slova byla špatně vyslovena nebo pochopena a tak se potácíme v nedo-
rozumění a všechno,co jsme spolu dosud prožili,nabývá rychlých a na-
teklých hlav.Odcházíme do organizovaných pataschůzí.

P.V.O. Z.M.-3,5 M.V.-3,5 P.D.-3,0 L.H.-3,5 3,38
/Lucerna 4.12.1988/

Kráčející lingvista,házející pomerančové plody do plných tribun ži-
vého ptactva.Váhavě a nesměle se má ruka dotýká předmětů roztroušených
kolem dokola a nezdá se,že by vnímala jejich povrchy,snad jde pouze
jenom o její snění.

HRDINOVÉ NOVE FRONTY Z.M.-3,0 M.V.-4,0 P.D.-2,0 L.H.-4,0 3,25
/Lucerna 4.12.1988/

Nastavujeme buldozery,je potřeba srovnat shnilý trámy.Jsem navztekany
a popháním zmatek až k absurdnosti.

ECHT! Z.M.-3,5 M.V.-3,5 P.D.-2,5 L.H.-3,0 3,13
/Lucerna 4.12.1988/

Tančím na střeše nedůvěry.Dýmající pa-polka ,mlátící gumovou palicí
o rohož.

TOVÁRNA Z.M.-3,5 M.V.-3,0 P.D.-3,0 L.H.-2,5 3,00
/Bokoska 13.12.1988/

Rozřezání mexického fragmentu špagátem botovým.Výkřiky ucha dráždím
utahané štěně a intenzivně přitom prošlapávám horizont před sebou,aby
se zdivo protáhlo až do tvrze,ale dochází jen k tomu,že štěně se ne-
zahryzává,horizont je stále více pryžový,takže zdivo pláče...

HLAVOU DOLŮ Z.M.-3,5 M.V.-2,5 P.D.-3,5 L.H.-2,5 3,00
/Junior klub na Chmelnici 14.2.1989/

Kdekdo si už všiml mé roztržitosti,ale to mi nestačí,pokračuji v je-
jí produkci dál.Zajatec vlezlý do ušních boltců,zahryzávající se do
pakosti mozkové.

EGYPT Z.M.-3,5 M.V.-3,0 P.D.-2,5 L.H.-3,0 3,00
/Lucerna 4.12.1988/

Dýmající pa-polka mlátící gumou palicí o rohož.Oblečen do krepových
šatů,pozoruji výkon nesoustředěné provazolezkyně,jejíž lano je natáhlé
mezi primitivními maskami dospělých a napomádovaným řečníkem,který
neřekne jediné slovo.

MAJKLŮV STRÝČEK Z.M.-4,0 M.V.-3,0 P.D.-1,5 L.H.-3,5 3,00
/Lucerna 4,12.1988/

Odhozený coby vyprázdněná bedýnka,jen ten stud ve slabínách,jenž se
pozvolna rozrůstá do celého těla,mlátí kolemjdoucí,zatímco zbytek už
není k použití.Je potřeba naklepat kosu.

ZÓNA A Z.M.-3,0 M.V.-3,0 P.D.-2,0 L.H.-3,0 2,75
/Lucerna 4.12.1988/

Chvála slovanským tancům sypající písek do našich hlav.Euforie z průh-
ledných pokojů,na kterých se houpali dva čištíči oken jako kyvadla
od starých pendlovek.

TEXTY KTERÉ ZAUJALY

/vybírali - M.Vodehnal, P.Doležal, Z.Mezírka, J.Konečná, M.Mařák, L.Hrubý/

1 ČEKÁNÍ

sečteno spočítáno dopočítáno
atrakce z bývalých čekáren pomyšlení kulis srolováno
jakoby zbytečnost zvala na polévku hůlkami
z tvé duše kongres tělesností
je čekání ještě čekáním

/Dvouletá fáma/

2 TICHÝ OBRAZ

tichý obraz rámem vystoupil tak blízko
že se skutečností chvíli stal
jako spící kámen který změnil místo
když ho kolemjdoucí nesou dál
tyrkysové ráno lotosový den mihotavý plamen svíc /O.Janota/

3 ŠPATNÁ VĚC

je strašnej čas je strašnej den
u slunců v půlnoc proměněn
blbouni mladí potichu housličky ladí
blbouni staří v drahejších podnikcích paří
se smrtí vstávám se smrtí usínám
tuším že v tom nejsem sám
tisíce mladších jsou na tom zrovna tak
můžem asi čekat jenom na zázrak

/Garáž- Plastic People/

4 HLAVY

nabízeli mi tři hlavy čtyři nebo osm
já si vybral pět
nabízeli mi ženu s devíti hlavami dvanácti nebo sedmi
já si vybral s osmi
teď už jsem ji vyměnil za láhev s oslími uši
snad si s ní užije víc

/Nemanželská slechta/

5 POCITY

máš pocit jako bys byl řízen
máš pocit jako bys byl svazován
máš pocit jako bys byl něčím otrokem
máš pocit jako bys byl sledován
chceš tomu utéci ale nevíš čemu
chceš se toho zbavit ale nevíš čeho
jak v strašném strašném snu to jseš
už se z něj neprobereš
máš pocit jako bys byl ovládn
a strach z něčeho pořád máš
máš pocit jakoby tě chtěli odrovnat
čekají na tvou chybu a ty ji udeláš
chceš je zničit ale nevíš kudy útočit
nejraději bys je zabil ale nevíš koho
jak v strašném strašném snu to jseš
už se z něj neprobereš

/Vzor 60/

6 SNÍH UVNITŘ TMY

první krok do tmy a za dveřmi napadený sníh
a nikde ještě ani stopy jen pocit otisků kopyt
negativ pozitiv sníh uvnitř tmy
a kolem chodí lid popelnicových polí a pak my
a u oken je ještě postavený žebřík
a v rukou ještě otevřený slovník
a u dveří ještě uvázaný poník v očích sny
sníh uvnitř tmy

/O.Janota/

7 ODHODILI MOZKY

odhodili mozky aby byli lehčí
aby mohli jít vejš k vládě nad světem
zrzavá holčička mámy se nedočká máma se nedočká zrzavý holčičky
ty její ručičky
až umřou nám děti tak jako suvenýr
ty jejich ručičky na stůl si dáme
a budem se dívat a budem vzpomínat
v dřevěnejch regálech jsou mozky kapacit
kdyby to viděly tak by se zhrozily
spadneme do hajzlu spláchnou nás penězma
jím budou k ničemu nás zahřejou
na naše mrtvolky padá špína a prach
a dětský ručičky nás přikrejou

/Šanov I/

8 COSI KDOSI

v dotycích stín maluje fresky dávno odvanulých
krajina zatáhla svoji lhotu
a cosi stále stále hovoří o trásnících v oblacích zalátání
kdo nemluví je zbaven štěstí nevyvádět z míry
prach prach krouží voda se sype kdosi hraje pata popraskána
dokola je okolo tanec tanec tanec
jsme sami jsme sami v sobě

/Dvouletá fáma/

9 PODVLÍKAČKY

podvlíkačky blaho cítí mohou-li si v slunci vlát
a zbaveny všech chmur bytí vlastní já zas prožívat
bez blamáže bez nesnáze slyžby kterou konají
radostně se na provaze jako plachta vzdouvají
v jejich slávě nezatají nic kdo by je maloval
nejvěrnější květ z nich mají jaro léto a tak dál

/Garáž- Plastic People/

10 UŽ DLOUHO

už dlouho marně hledám pána který mě vodí na neviditelný niti
pořád mě nutí stát na ostrí nože a bát se každého chybného kroku
ale když se dotknu země vidím že všechno je jinak
že mozek je špinavý prádlo a dveře smrdí samotou
za šedou oponou zvolna se kývají
na krátkých vodidlech na výstup čekají
a už jsou tady tak blízko před námi
výrazy ztrnulé obličej neznámý
pod prudkým světlem trhaně se kývají
a čísi myšlenky mechanicky vzývají
na závěr večera o zeď jsou opřeny
ti co je vodili za ně se klanějí

/Hlavou dolů/

11 CESTY ALEJE

brzdy tvé cesty zataženy výkřiky bolest hledání
procházíš nekonečně stejnými dveřmi brano zavírá samo
zdálky mává kohout piv
krasavice zvrací víčky
ekvilibrista natáhl znovu pružinu
nebe rozčtvrceno aleje toporů výkřiky bolest hemžení pot
/Dvouletá fáma/

12 ŽILETKY

když je moon v utahu
chytáme se za hlavu
zalitý v olovu
únavou na hubu
pocity jak žiletky
žiletky můj baletky
a v pustém dni
pustý bradavky
jedeme ve vlaku
a v podstatě furt
s peklem a andělem
než se nadějem
žiletky na těle
žiletky v těle
žiletky ve vlasech
žiletky a jeden steh
/P.V.O./

13 PODIVNÁ JE PODIVNÁ

podivné je to klekání podivné je to výstraha
podivné je to zvolání podivná je to návštěva
podivné je to setkání podivné je to vítání
podivní jsou to přátelé podivná zdám se být i já
podivná je podivná
podivná je to hostina podivné je to mlčení
podivná je to náhoda podivné je to zachvění
podivná je to tesknost podivná je to dřímota
podivné je to zaklení proč to musím být zrovna já
podivná je podivná
/Půlnoc/

14 DLOUHÁ JE CHODBA TÍCHA

dlouhá je chodba ticha na jednom konci je padající voda
a na druhém kopci stojíme my oba
ty a tvůj obraz za šuměním krve za tlučením srdce
dlouhá je chodba ticha že žádná ozvěna neruší světla
které se tam míhají jako v hlubinném lese
dlouhá je chodba ticha na jednom konci padající voda
a na druhém kopci stojíme my oba
ty a tvůj obraz
/O.Janota/

/Junior klub na Chmelnici 14.2. - 19.2.1989/

Nasvícen postřehy a zážitky druhých, bylo v mém stínu možno najít očekávání kvalitních a pestrých textů, v jejichž podloubích bych spatřil "chrličská" těla, očekávání svérázné a neopakovatelné výpovědi, jejíž rysy by sice nesly stopy starých vzorů, ale jejíž dech by byl ponejvýše vlastní. Avšak texty měly hodně daleko k chličským tělům, třebaže v žádném případě nebyly slabé a dech kolísal tak, jako kolísává ve vysokých horečkách. A tak za nejsilnější místa skupiny NĚCO SE HÝBE UŠIMA pokládám ty, v nichž jsem byl navinut na křehkou melancholii a zasněnou hloubavost, a potom i ty, v nichž hudba tančila coby mrzák bez možnosti uzdravení pod nebem právě oné nemožnosti.

"Divadelní" skladby skupiny HLAVOU DOLU s nemalým podtextem napětí /až hororu?/, mě i přes slušný zvuk nedokázaly vytáhnout nad parapet jeviště. Ruky herců se přibližovaly k mému obličejí, ale nedosáhly na něj, vystříkované jiskry obližovaly mé prsty, ale nezaznamenávaly na nich stopu. Neúčinnost nalíčených obličejů. Nevěrohodnost a zbytečná strojenost zpěváka, jenž jakoby byl vytrhnutý z bloku, do kterého tak nadšeně čmárají členové Malé scény v Gottwaldově.

Kytara, klavír, bicí a zpěv a nijak nadvakrát dlouhé vystoupení, v němž se mé kritické ego několikrát svezlo na koni uspokojenosti - NEMANŽELSKÁ ŠLECHTA. A ve faldě budoucnosti, umístěné na pupku intuice, jsem pocítil, že až z nich invence vykope více, budou jejich tahy natolik ostré, že můj ztvrdlý plastik nejen natrhnou, ale rovnou roztrhnou.

HELMUTOVA STŘÍKAČKA se svými slabými texty zaobírá jistým Helmutem, který miluje, jí, pozoruje ustaraně ustarané lidstvo, nudí se atd. atd., takže jsem nabyl dojmu, že tento "kultovní" Helmut, je až nadmíru obyčejným. Nikdy ve mně nebyl dostatek důvěry k projektům, které kroužily kolem jednoho tématu. Většinou se nepovedly, většinou mě zklamaly /viz Progres a vesmír, Masomlejn a "comics", Plastic People a dopis Jirousovi/. M. Mařák napsal o Helmutově střikačce, že hraje "radostnou taneční muziku typu Garáž či Laura" a já s ním nemohu nesouhlasit. Hlava se mi čistila od těžkopádných myšlenek s nimiž bych duchaplně naplnil "recenzi" a tak na občasné otření se o zídku, jsem mohl pohlížet se smířlivým úsměvem.

Ve vězeňských sátech a s novou vlnou v zádech na mě vyrukoval NADPORUČÍK OBCHVAT, nicméně jeho zakrok nebyl natolik přesvědčivý, aby se mu podařilo obklíčit mě. Třebaže jsem po ní nijak netoužil, vždy se našla mezera /a mnohdy pořádná/, kterou jsem byl vytáhnut ven. Pár náznaků černého a bsurdního humoru, který před několika lety tolik charakterizoval brněnskou "alternativní" hudbu.

MALINOVSKÉHO NÁMĚSTÍ mě přivedlo až k povídce L. Klímy Edgar a Eura /?/ Promenlivé a bizardně vyhlížející obličeje skalisek, kolem nichž probíhám, kolem nichž se snažím zachránit, obličeje, u kterých nejde určit stáří ani pohlaví, obličeje neustále hrozícího nebezpečí. Echo jeskyn, propastí a strží. A to vše za přispění divokého toku řeky, za přispění neznámých a tajemných /Ernstových?/ zvířat v lese. Líbil se mi solový kytarista, z něhož snad vyroste osobnost. /Mé přání nebo má neznalost?/ FRONTÁLNÍ PORUCHA - odhozený spáček na rozhraní starého a nového dne, o němž se nedá říci, zda mu jeho odhození přinese bolest nebo vykoupení. Syntetizátory pohybující se na hřbetě vln new age. Hmotný zpěvák, jehož hlas by mi lépe pasoval u nějaké "undergroundovější" /?/ kapely. Studenost, ale i odlišnost. Studenost, která však nedovolila odlišnosti, aby mohla být vzprímená a tudíž i nepřehlédnutelná.

Marinetti a jeho sounáležníci by měli určité radost z post-punku ZEMĚŽLUČE. Vše se valí nezadržitelně dopředu a dál, je tu rychlost, je tu pohyb, je tu "masina". Kvalitní a dobrý post-punk, který /ostatně stejně jako celé punkové hnutí/ netaktizuje, nehloubá, neužívá dvojsmyslnost a bez zbytečné úcta a důvěry, v kabátě deziluze, nazývá věci pra-

vými jmény a strlí revolverem na všechny strany a kdo v sobě nosí třeba jen nepatrný odstín ružovosti, stává se nejvítanějším terčem, je rozstřílen a padá k zemi coby děšť pohoršených flaksen. I VÝKŘIKY BŘICH je nutno brát vážně i po nich se vyplatí šéhnout. Coby čvrtý nástroj využívají hlas, který se láme v pase jakoby byl postihnut křečí, mizí za horizontem, aby se mohl v nečekaném bodě znovu objevit, skáče a točí se jako pouťový balónek jako ozubené kolečko, setrvačnick, texty jsou mnohdy slabikované a komolené, slova začínají na zemi a končí buď na obloze nebo v pekle. Proč jsem si neumožnil být ještě více prostoupený, ještě více "ztotožněný"? Dědictví předpojatosti?

Na skupinu HROZNĚ jsem pohlížel jako na mohutný strom, z něhož vychází spousta kořenů a šlahounů, jako na mohutný a neuchopitelný strom /pro mě neuchopitelný?/, který do sebe absorboval i písničky potulných trubadúrů či minisengrů, i tahací harmoniku nesenou krajinou jižní Francie, i "Hladíkovy plochy", i new age, i industrial atd. atd. Mnohdy jsem měl dojem, že by mohli velice slušně zvládnout rokový muzikál/nebo televizní muzikál?/. Načichlost divadlem.

Jednou z nejlepších a nejzajímavějších kapel, a to nejen v Brně, je vcelku jednoznačně kapela E, která vyjadřuje pocity člověka, jenž se oddělil od davu do samoty, v níž "uctívá nic", jako jediné, čemu se dá ještě věřit. Nerevoltuje, nebouří se, jenom "sleduje" děj okolo sebe a především - svoji vlastní bezmocnost a bezvýhodnost. Každá skladba je přesvědčivá a sugestivní. Samostatnou kapitolu potom tvoří řezané a sekané "kreace" zpěváka, připomínající někdy prvky z karate či jiných východních sportů, "kreace", jež ještě zvýrazňuje atmosféru zbytečnosti a nemožnosti něco změnit, uniknout.

Je možné považovat 11 kapel, které vystoupily během čtyř večerů, za reprezentativní vzorek brněnské "alternativní" scény? Domnívám se, že ano. A podle předvedených výkonů si myslím, že "alternativní" hudba z depresivní moravské metropole se může postavit v e d l e "alternativní" hudby z Prahy/Tedy ani za ni, ani před ní./Někdy mívám pocit, že mi je mnohem bližší...

P.S. Je jenom škoda, že se přehlídky nezúčastnila kapela, kterou osobně považuji za vrchol či jeden z vrcholů naší "alternativní" scény, kapela DUNAJ.

únor 1989 /L.Hrubý/

VZPOMÍNKY NA MARCELA DUCHAMPA

H.P.Roché

Když jsem potkal Marcela Duchampa v New Yorku v roce 1916, ve věku dvaceti devíti let, zjevil se mi s aureolou, kterou si pro mne osobně vždy zachoval.

Co vyvolalo tuto aureolu? Jasnost, přirizenost, hbitost, zřeknutí se sebe, bezpozorování, otevřenost pro vše nové, bezprostřednost a odvážnost. Jeho přítomnost byla přízní a dárkem a on to nevěděl, ačkoli byl obkloповán stále rostoucím číslem žáků.

Tehdy byl mladý, svěží, plný nápadů. Vzpomínka na jeho osobu je přítomnější než vzpomínka na jeho díla, které vytvořil v letech 1911 až 1923 - jen hrstku coby vzory - aniž by se přitom opakoval.

Vytvářel legendy coby mladý prorok, který nepíše texty, ale jehož slova někdo opakuje. Anekdoty z jeho denního života se staly zázrakem. Byl plný životní radosti a neúnavné činnosti. Dával příklad: Dělej druhému to, co si přeje, poté, co se v něm ujistíš a použij přitom svoji fantazii.

Mnohé krátké setkání mu vytvořilo věrné přátelství na celý život. Bylo tomu před čtyřiceti lety. Přistál jsem právě v New Yorku; zavedl mne ihned na maskarní bál. Jednou známou mi nechal obstarat kostým. Poznamenal jsem, že neznám jedinou dívku. "S tím si nedělejte žádné starosti", řekl mi.

Na začátku tohoto bálu v sálech hotelu Vanderbilt bylo chladno. Duchamp a já jsme se posadili zády k radiátorům, docela jako promrzlí Francouzi. Předvídal jsem pro sebe osamělý večer, ale přišly páry, mladé ženy se oddělily a posadily na podlahu okolo Marcela Duchampa; brzy jich bylo na deset. Duchamp, pověřil dvě dámy tím, aby se o mne staraly a já se brzy dozvěděl následující: před třemi lety namaloval obraz pro Armory Show, pojmenovaný "Akt, sestupující ze schodů". Na tento obraz pohlížela polovina Ameriky jako na obraz ďábla, druhá polovina pak jako na průkopnické, mistrovské dílo. Marcel Duchamp byl v té době v New Yorku, vedle Napoleona a Sarah Bernhardtové, nejznámějším Francouzem.

Mohl by si vyhledat milionářovu dceru; ale ne - on hrál raději šachy a aby se užíval, dával hodiny francouzštiny, které byly velmi žádané a stály dva dolary za hodinu. Byl nepochopitelný, opak všeho obvyklého a přitahoval všechna srdce.

Po rozličných procházkách sem a tam nebral tento bál stále konce. Druhou noc jsme už byli řádně unaveni. Marcel Duchamp a jeho mužská a ženská družina spatřili jiný, právě tak ke smrti znavený "školní zástup", jak přichází k jejich baru. Následovali svého vlastního proroka, půvabného malíře Pascina. Oba hrdinové se náhle ocitli proti sobě a tak jak byli - ospalí -, vyměnili si okamžitě dva pohledy podle Dschingis Chanovy zásady: "Pod nebesy smí být jen jeden jediný chán." Potom se zase od sebe okamžitě vzdělili a na epizodu ihned zapomněli.

Marcel chtěl ve všech kavárnách platit. Pokládal se za bohatého. Té noci se mi jevil tak zářivý/a jeho výroky jsem tehdy ještě neznal/, že jsem ho kolem třetí hodiny ranní oslovil "Váktore" a potom při svítání "Totore". Na tato oslovení reagoval bez protestu, a obě se uchovala mezi námi dvěma dodnes.

Nejbližší dny po bálu mi Duchamp řekl: "To ještě není všechno. Založíme časopis a sice ihned. Máme zde skupinu velice dobrých přátel/Vyjmenoval je./Každý nechť zveřejní to, co uzná za vhodné. Potřebujeme čtyřicet dolarů pro začátek. Dostaneme je pomocí objednávek, které jsou placeny předem. Chceš pomoci Bée vyřídit formality pro udělení licence? Bée byla dívka, která mi vypůjčila na bál kostým svého bratra/a byla by mi ho půjčila ještě dnes, po více jak čtyřiceti letech/. Zašli jsme na radnici přihlásit časopis. Tam si z nás udělali legraci natěrači, kteří nás odkázali do městského úřadu v nejbližší etáži. A my jsme tak

spěchali a byli přitom tak uchvázeni naším časopisem, že jsme čile začali vyplňovat formuláře a chyběl jen pověstný vlásek k tomu, abychom se z nepozornosti vzali.
Tak se narodil "The Blind Man" a "Rongwrong".

2 Rámec

Duchamp vlastnil v New Yorku velký, čtyřrohový ateliér v jednom moderním domě. Vodorovně v něm ležely velké skleněné desky, na kterých pomalu pracoval. Počítal, maloval, uřezával a upevňoval na ně fermeží kovové formy, které měly být "Nevěstou a jejími mládenci". Na mnohých částech nechal varůst "pěstovaný prach", který - správně vystavovaný - poskytoval podivuhodné obrazy podobné pouštním krajinám. Zdánlivě neužitečné předměty: lopata na sníh, vidle, kolo od bicyklu, na zemi upevněný kovový věšák na šaty - zprostředkovávaly atmosféru. V jednom z rohů se nacházela velická "cestovní plastika" z gumy v živých barvách, rozdělená na pole jako pavučina.

Když byly ukončeny rozmanité a pečlivé skice skla v originální velikosti, provedl samotné vytvoření "Velkého skla", které se nyní nachází v muzeu ve Philadelphii.

Duchamp byl v New Yorku slaven všemi, kteří byli mladí a pokrokoví. Kolem něho se hromadily projekty. Jeho smích rozšiřoval blaženost a dodával odvahu. Skoro každý večer se u Waltera a Louisy Arensbergových, jejichž pohostinnost byla nevyčerpatelná, scházela společnost.

Duchamp se koktejly bál stále méně. Začal příliš pít. Jednu noc - při uměleckém bálu ve Webster Hall - si vzal do hlavy, že vyšplhá až na špičce velké střední tyče dekorace; stěžen se skláněl v úhlu čtyřiceti pěti stupňů nad sálem. Paličatě se pachtil po stěžni a ohrožoval tanečnický svým zřícením se. Podnikání se mu ale nakonec podařilo a všichni si oddechli. Později provedl s jednou dívkou cvičení v rovnováze na koleji visuté dráhy.

Všechno bylo tak jednoduché. Častokrát se vídával s Picabiou; jeden podněcoval druhého k zábleskům ducha. Jednoho vánočního večera - Stedrého dne - dostali náhle hlad: vtrhli do sklepního bytu rodiny Gleizesových, otevřeli lednici, objevili v ní skopovou kýtu, snědli ji, na kost upevnili šek a pak ji položili zase na její původní místo.

3

V tom čase byl v New Yorku pořádán první "Salón Nezávislých", podnikaný Duchampem. Jeho zásilka však byla vyloučena. Třebaže byla pojmenována "Fontána" a podepsána pseudonymem "R. Mutt", jelikož se příliš podobala klozetové míse/již také byla/.

Jednoho odpoledne se měla konat Cravanova přednáška. Údajně byl synovcem Oscara Wildeho, kolosem, který ve Španělsku bojoval proti mistrovi světa Jack Johnsonovi a v Paříži, přede dveřmi "Salónu Nezávislých", prodával skandální zprávu v níž žádal, aby se jedné slavné malířce nasekalo veřejně na zadek. Sál byl narvaný k prasknutí. Cravan však nepřicházel. Elegantní publikum na něho čekalo hodinu, chodíce přitom občas k baru na drink. Tu a tam zazvonil telefon a hlas v něm oznamoval: "Cravan je na cestě. Neznepokojujte se! Přijde!" Pilo se dále. Čekalo se ještě dlouho.

Konečně se objevil Cravan - opilý. Oznámil slavnostně, že v sále je příliš horko a začal se vyslékat. Pán přísných mravů zavolal rozhořčeně na policii, která se záhy také objevila. Cravana násilným oblékla, nasadila mu železka a odvedla ho.

Tento večer se Duchamp po mnoha drincích potácel a ukázal poprvé, pokud si pamatuji, lehkou trpkost vůči sobě a svým kamarádům. Při odchodu jsem ho musel podpírat. Byl těžký. Kráčeli jsme velkými oblouky dopředu. Prohlásil: "Ty oblouky jsou příliš. Musíme se jich vyvarovat." A v budoucnu se jich skutečně vyvaroval. V protikladu k Jack Londonovi,

Allan Poemu a Modiglianimu, dokázal zastavit rozklad, který tak příjemně začíná.

Když pracoval, tak pracoval pomalu a pro sebe, dokud nebylo dosaženo jeho cíle, bez toho, že by přitom myslel na prodej.

4 Krabice

Duchamp reprodukoval v pěkné, zelené, mělké "Krabici", která se objevila v třista exemplářích, zápisy, výpočty a kresby, které udělal v přípravě svého "Velkého skla"/"Nevěsty, svlékané svými mládenci"/. Jde o přesné reprodukce každého dokumentu v právě jsoucích barvách inkoustu a tužky. Věrné reprodukce papíru - také roztržených listů - byly dosaženo kovovými maticemi.

5

Nedůvěřuji Normanům jako Duchamp. Erik Satie byl také jedním z nich. Když mi poprvé vyprávěl: "Mám postel s kulatou dírou uprostřed, pro hlavu", skoro jsem mu na to naletěl. Také Duchamp si ze mne může dělat šašky. Vím to.

Přesto se nemohu udržet, když se dívám na "Nevěstu, svými mládenci svlékanou"/1915-1923/, fresku na skle tři metry vysokém. Epos žádosti, pohádka o vílách, mechanický balet, svědectví nejvyšší ingeniozity ručodelné přesnosti. Totu sklo je zarámováno do oceli; je průhledné a tu a tam reflektující. Na obou stranách je "absprůhen" a v protikladu k olejomalbě "nemá na zadní straně žádný prach". Bylo legendární již od svého vzniku. Je to - "Dílo", krédo a testament Marcela Duchampa, který od té doby již nic nevytvořil.

André Breton ho popsal a zamiloval. Žádost. Existuje něco zvláštnějšího? Duchamp ji pochopil svým vlastním způsobem.

Objasnil nám ji v jedné z verzí své "Krabice"/v následujícím textu pismo v úvozovkách/:

I. Vrchní část

Ve vrchní části "Skla" se nachází žlutý, sedý mrak ve formě krokodýla. Obsahuje "pratajemství", základ všech základů, trojici "prázdných výřezů".

Na něm je zavěšena, viditelná, osoba coby vodní vážka nebo kobylka s orgány a la Duchamp: "Nevěsta".

Je to "ženský motor, apoteóza panenství. Je to nevědomá žádost, nevinné přání/s nábojem zlomyslnosti/...

Motor žádosti nestojí nijak v nepřímém kontaktu s "Nevěstou", je od ní více méně vzdálen pomocí chladiče s lopatkami/nebo s vodním pohonem/...

/Duchamp nám tím dává klíč ke své mechanické mystice/

...poslední stav této svítky před požítkem, který nechá uvařit"

Na obloze se vždy hojně objevuje nevěsta. Druhá paže, kterou drží nataženou ke skupině mládeže, je vysílačem i příjemcem vln.

II. Spodní část

Přicházíme k "Mládencům".

"Slouží jako architektonická báze pro apotheosu nevěsty.

Stroj mládeže má základy se zdíva, základnu z pálených cihel, solidní fundament. Je pevný a kluký. Reprodukoval jsem erotiku dobře?/"

Co va skutečnosti slouží? Duchampovi ševití "mužských forem", červené, vzprímené, devět uniforem a livrůj.

"Jsou obklopeni jako by proudem, který odráží jejich komplikovanost až k halucinacím. Přijímají proud "nevěsty". Potom dochází ještě k řa-

dě událostí, pro které já osobně v tomto článku nenacházím žádné vysvětlení; ale ještě toto:
Žádost "mláďenců" se konkretizuje, proudí dále do sedmi kuželů, které ji čistí a filtrují. Trochu se zeslabuje a vrhá do "mlýnku na čokoládu", který ji promíchává. Odtud padá vpravo na zem, ale ve shodě se svojí povahou prudce vyskakuje s rostoucí rychlostí opět do výšky. Za kužely pak už není znázorněna na skle podivná substance. Ani šaty "nevěsty", které měly být hozeny na hromadu ve spodním středu vrchní poloviny. K vidění jsou jen překonané překážky. Vertikální rána z děla "mláďenců", která proniká stínidly a malým terčem, vyvíjející takovou sílu, že prorazí sklo na více bodech jako těžké broky, nedaleko od velkého oblaku osudu, který se nade všemi tísní. Milovníci happy endu se mohou domnívat, že "nevěsta" je osvobozená. Ale Duchamp to nemaluje, ani o tom nepíše. Opona padá.

6 Kufr

Duchamp shrnul své životní dílo do malého, pevného kufru s rozmanitými, duchaplnými, sklápějícími zařízeními. Obsahuje reprodukce jeho "Velkého skla" z plexiskla, barevné reprodukce jeho obrazů, reprodukce jeho kreseb a výběr jeho humoristických textů.
Na ukázkou několik jeho slovních hříšek a cvičení ve výslovnosti:

Ovaire toute la nuit.
A charge de revanche: à verge de rechange.
Des bas en soie... la chose aussi.
Inceste ou passion de famille, a coups trop tirés.
Un mot de reine, des maux de reines.
Une cing chevaux gui rue sur pignon.
Robe oblongue pour dame affligée du hoguet.
Du dos de la cuiller au cul de la douairière.
Abominables fourrures abdominales.

Reprodukována jsou následující díla: portrét jeho otce z roku 1910, trochu ustaraný/sněd zde sehrálo roli jeho pět nadaných dětí; obrazy jeho sestry s a bez houslí; "K malé sestře" z roku 1911; "Smutný mládenec ve vlaku"; první olejová skica k "Aktu, sestupujícímu ze schodů" z roku 1911; "Yvonne a Magdeleine, rozdrobené" z roku 1911; panny, králové, královny a nevěsty z roku 1912; zdokonalené kresby; "Mlýnek na čokoládu" s nohy ve stylu Ludvíka XV, z roku 1913; ready made "Sušák na láhve" z roku 1914; Mona Lisa s knírkem L.H.O.O.Q. z roku 1919; Duchampův šek na 150 dolarů, ale veliký jako polovina novin; obligace z roku 1924, "20% půjčka na 15 000 franků k vykořisťování rulety v Monte Carlu"/ježž první kupon byl zaplacen/, s portrétem Duchampacoby Meřista, s vlasy plnými mýdlové pěny, které tvoří rohy; "Rotující skleněné desky" a "Rotující polokužel" z roku 1920 a 1925; "Očiti svědci" z roku 1920; jeden rotoreliéf z roku 1935; "Vlající srdce" z roku 1936.

Portrét Washingtona ve vatě z roku 1941 reprodukován není.
Kufr obsahuje právě tak skleněnou ampuli s padesáti kubickými centimetry pařížského vzduchu/jelikož jeden přítel v New Yorku zničil existující ampuli, poprosil me Duchamp, abych mu jednu poslal - s pravým pařížským vzduchem/, zcela malou nádržku na cukr/originál obsahoval krychle cukru z mramoru a malý lékařský teploměr/; dálež ještě "Konzervovanou náhodu"/; když potřeboval vytvořit Duchamp na skle tři linky, nechal na něj z metrové výšky padat tři bavlněná vlákna asi metr dlouhá a jejich stopy potom fixoval, aby tím vyloučil osobní volbu/.

Jeho ready-made jsou objekty, jež se vezou tak jak jsou a upotřebí se jinak než obvykle, protože se člověku líbí - nebo nelíbí -, nebo se lehce pozmění, aby se tak změnil jejich prapůvodní význam.
A ještě jiné věci.

Celek tvoří přenosné muzeum a dobře shrnuje jeho umělecké dílo. Nechal zhotovit tři stovky těchto kufrů, z toho dvacet v luxusním provedení z nádherné kůže. Duchamp se právě tak snažil o to, soustředit všechna svá díla v reprodukcích do jednoho kufru, jako o to, soustředit díla samotné do jednoho muzea.

7 Šachy

Šachová kniha nese titul "Opozice a sesterská pole jsou smířené". Vyšla v roce 1932. Pokusím se objasnit její obsah také pro šachové laiky.

V konci hry, kdy už na šachovnicích není skoro žádná figurka, jsou případy, v nichž vítězství v partii záleží na tom, zda král může nebo nemůže obsadit pole v opozici a pole v určité vzdálenosti k nepřítelskému králi.

Ale v jistých okamžicích má král volbu mezi dvěma tahy a může "to udělat tak, jakoby" na věci nebyl zainteresovaný. Načež druhý král, jestliže je také velký monarcha, se může tvářit, že je dezinteresován ještě více. A to ad infinitum. Oba králové mohou osaměle provádět promenádu příčně skrz šachovnici a dělat tak, jakoby byli neproostění od všech válečných starostí. Přesto platí pro každý jejich krok pravidlo a nejmenší lehkomyšlnost je okamžitě osudná. Jde tedy o to, donutit druhého k tomu, aby se tohoto lehkomyšlného kroku dopustil a sám si hlavu uchránil.

Tato pravidla, to znamená - dovolená a zakázaná pole -, Duchamp prozkoumává a rozšiřuje domýslivé promenády králů.

Požitek ze šachů si Duchamp uchoval až do dnešního dne. Častokrát mne přizval k zápasům, kterých se zúčastnil. Bylo to obvykle v zakouřených prostorách, v nichž se pilo hodně kafe. Poměrně přesně dokázal předpovídat, co se bude odehrávat: "Behem prvních hodin budu vyhrávat a udělám dokonce několik velkolepých tahů. Ale během posledních hodin se asi dopustím opomenutí nebo chyby. Jsou zde dva mladíci/ukázal mi je/, kteří jsou odolnější než já!"

Zápasy vyhrával, dobyl také "Cenu elegance", ale do první garnitury nepostoupil.

Jednoho večera v roce 1941 jsme přišli do Grenoble. Duchamp toužil po dobré partii jako dítě po flašce. Dotazoval se a našel velkou kavárnu, v níž se scházeli nejlepší hráči ve městě.

Pozoroval je nejprve z povzdálí, potom si jednoho z nich zvolil, posadil se do jeho blízkosti, sledoval pozorně probíhající partii a jakmile skončila, řekl: "Dáte si?"

Soupeřem mu byl zámožný inženýr, korektní muž, jehož suchopárnost kontrastovala s Duchampovým úsměvem. Hráli. Duchamp byl poražen. "První partii prohrávám velmi často," řekl, "pokouším se, porozumět hře druhého." Vyhrál druhou, třetí a pátou partii a prohrál čtvrtou. Pobavili se a rozešli se ve vzájemné úctě.

8

Duchamp sehrál důležitou roli v dadaismu a surrealismu. Psalo se už o tom a bude se o tom psát dále. Část neobvyklé výpravy surrealistické výstavy z roku 1938 byla navržena jím, především strop, vytvořený ze sáčků na uhlí. Nejprve měl být sestaven ze stovky otevřených a obrácených deštníků, ale bylo to těžké, nakoupit najednou takové velké množství. Duchamp navrhl vazbu katalogu výstavy z roku 1947, na kterou nalepil ženská prsa v přirozené velikosti z nabarvené pěnové pryže s výzvou "Dotýkat se, prosím".

Ve svém mládí pracoval coby knihovník v knihovně Sainte-Genève. "Byla to - "práce již se vydělává na chleba", řekl, "vyžadovala pravidelnou přítomnost, ale nebyla nepříjemná. Seděl jsem tam a přemýšlel

o tom, o čem jsem přemýšlet chtěl. Poskytoval jsem s potěšením všechny informace, které jsem mohl poskytnout - osobám, které se mne na ně důvěřivě ptaly."

Mezi roky 1907 až 1910 namaloval desítku obrazů "ve stylu...": impresionistů, strmou pláž, okno, chatrě zastřešenou slámou, Cézanna, fauve-portrét, Odilon Redona atd. Od každého "stylu" maloval vždy jen jeden obraz, pro sebe samého, aby zapřemítal.

Jako jeho bratr Jacques Villon zaslal i on několik kreseb do ilustrovaných časopisů. Mezi nimi je jedn s titulem "Kočí-žen": prázdné taxi s velkým taxametrem, který ukazuje vysokou sumu, taxi, stojící před ubytovacím hotelem. Jiný se jmenuje "Neděle". Mladý pár v nedělních šatech, korektní, trochu zámožný, postrkuje předměstskou krajinou kočár s jedním dítětem vedle sebe a s druhým v kočárku, jež matku nadýmá hrdostí. Milují se, nestěžují si, šetří jak jen to jde; je to srdce-rvoucí. Duchamp by mohl tvořit scénky ze života, pokud by chtěl. Tate kresba ukazuje, v jakém stupni dokázal Duchamp vyjádřit vroucnost a patetičnost. Je to patrné také v jeho rodinných portrétech a v "Portrétu doktora Dumouchela" z roku 1910. Potom provedl otočení čelem vzhůru a začal své mysticko-mechanické umění.

9 Rotoreliéf

O několik let později se pokoušel v Paříži najít "bezprostřední kontakt s lidmi". Vyrobit desítku rotoreliéfů, optické kotouče, které se otáčely na gramofonu a vytvářely optické klamy. Najmul si maličký stánek pro "vynálezcovu podívanou Concours Lépine" u Versailleské brány a očekával dav. Přišel jsem tam, abych se podíval. Všechny desky se točily současně kolem Duchampa, jedny vodorovně, druhé svisle. Skutečný svátek... Ale člověk by mohl uvěřit, že malý krámk je zasáhnut neviditelností. Nejedna dívka z těch, kteří se vypravili na lov na praktické vynálezy, zůstal stát. Stačil pohled, aby se ujistilo v tom, že srovnání se strojem - po levici - , který stlačuje odpadky a spaluje je a - po pravici - s bleskurychlým kráječem zeleniny, nebylo Duchampovým "obratným" trikem.

Pristoupil jsem. Duchamp se smál a řekl: "Stoprocentní omyl. Alespoň to je jasné". Rotoreliéfy se staly sběratelskými kousky.

10

Duchamp si pro své řemeslné práce vybudoval malý ateliér v sedmém poschodí jednoho domu v blízkosti botanické zahrady a to vlastníma rukama a právě tak žertovným jako praktickým způsobem a obýval ho několik let. Sám si také zkonstruoval mezistěny z překližky, které oddělovaly ložnici od koupelny a ateliéru a které bořil tu a tam všelijakou rozmarností.

Mnohé večery jsem ho tam vídával sedět v hlubokém křesle při dobře hřejících irských kamnech, fajfku v ústech. Přemýšlel nad čtyřmi písemně vedenými šachovými partii na čtyřech velkých - na stěnách upevněných - šachovnicích. Býval tak evidentně spokojený, že člověk pospíchal s tím, aby ho zase nechal samotného.

V New Yorku měl od roku 1942 velký, skoro prázdný podkrovní ateliér na 14. ulici, velké a rušné obchodní ulici, v níž se, ne příliš blízko Washington Square a hodně daleko od 57. ulice/ulice obchodníků s uměním/, mohlo klidně žít, obzvláště tehdy, když si člověk dovolil takový - pro New York neslýchaný - luxus, nemít telefon.

11

V roce 1912 žil Duchamp v Mnichově coby kritik. Byl jeden z prvních, kteří se postavili za Kandinského a Paul Kleea. Katalog sbírky Société Anonyme v Yale z roku 1950 obsahuje Duchampovi texty, v nichž si všimá velkých malířů dneška. Jeho poznámky jsou hodnotné skrz svo-

ji jasnost, pohled na celek a přesvědčivost. Ačkoli byly napsány pro použití v Americe, jsou dobrým přehledem pro každého.

12

Duchamp to zkoušel také jako muzikant. Jednoho dne v roce 1913 "složil" hudební kousek tím, že z kapsy vytahoval bez volby - jako při lotu - noty a muzikální značky a přepisoval je. Tento kousek nechal přehrát v rodinném kruhu.

13

Omezit své potřeby. Vlastnit co možná nejméně, aby člověk skutečně zůstal svobodným. To jsou jeho diogeneské zásady.

14

James Johnson Sweeney, ředitel Guggenheimova muzea v New Yorku, započal se sbírkou "Rozpravy s Marcelem Duchampem". Jedna z rozprav, které trvala půl hodiny, byla vysílána v americké televizi.

Duchamp řekl: "Pokud mi neznámý umělec donese nenadále něco "nového", dostane se mu mé naprosté vděčnosti." A dále/z paměti citováno/: "Nuttím se k tomu, odporovat si, abych nic nepřidal své vlastní chuti."

"Obraz, který - když se prohlíží - nevyvolává žádný sok, není hodnotný."

"Moje ironie je ironií lhostejnosti: je meta-ironií."

"Neexistuje žádné řešení, protože není žádný problém."

Harriet a Sidney Janisovi jednou napsali/citují zase z paměti/:

"Na štetec, plátne a manuální dovednost uvalil kletbu kouzla."

"Vyrábí neosobní strojové fetiše."

"Kolísá mezi pomalým přijetím skutečnosti a sebevraždou útekem ze světa a získává z toho svoji dynamiku."

15

Proč Marcel Duchamp upřednostnil to, žít v New Yorku namísto v Paříži? Mnoho lidí si položilo tuto otázku. Já, který jsem žil dlouhá léta v New Yorku, se nad tím nepodivuji. Člověk se může v New Yorku lehčeji izolovat než v Paříži a pro mnohé lidi je vzrušující a příjemné účastnit se na vznikající kultuře, stejně jako na dozrávající a sebejisté.

16

O Duchampovi a ženách by se mohl napsat román. Nahlíženo podle přídavných jmen, které použil ve svých zápisech k "motoru-nevěsty", nachází v nich zálibu. Žádnou neučinil svým důvěrníkem, ale hýčkal je svojí fantazií.

17

Když jsem žil v roce 1916 v New Yorku, existovalo z Duchampova "skla" teprve jedno - "mužské formy", přesný náčrt "Velkého skla", který jsem tak často pozoroval, že mi ho jednoho dne Duchamp poslal. Nechtěl jsem ho přijmout, ale nedalo se nic dělat. Vzal jsem ho proto v roce 1919 i přes jeho váhu, nezabalený, pod paží, do Paříže, do svého pokoje, kde zůstal až do roku 1956 jako snad jediné Duchampovo "sklo" v Evropě. /pozn. aut. - V roce 1956 vrátil Roché "mužské formy" Duchampovi./

18

Mnozí budou říkat: "Armory Show z roku 1913, to je již stará záležitost". Ne. Ilustrovaný časopis "Life", ono zrcadlo aktualit, přinesl v roce 1952

dvě barevná vyobrazení; ukázala "Akt, sestupující ze schodů"/jeden tehdejší kritik ho označil velmi pěkně jako explozi v továrně na tašky/ a Duchamp samotného v sedmi fázích při sestupování schodů, k tomu obsah "kufru".

V roce 1955 se objevil Duchamp v televizi.

Čas od času za mnou přijdou mladí malíři a spisovatelé, které neznám, a prosí mne o to, aby se mohli podívat na mé "sklo" a "kufr". Jsem ohromen jejich oddaností Duchampovi, kterého mnozí z nich ani neviděli. Také pro ně má aureolu. Milují jeho kult já, jeho kult cizího já, jestliže je pravé, milují jeho život bez ctižádosti. Chtějí mu vzdát hold a tím mu poděkovat.

19

Duchamp se nikdy nepokoušel vytvořit svým obrazům větší platnost, ale pokoušel se o to, sjednotit je dohromady. Nepřijmul žádný kontrakt z těch, které mu byly nabízeny po jeho triumfu na Armory Show v roce 1913. Prodával svá díla blízkým přátelům, převážně Walterovi a Louise Arensbergovým a Katherine Dreierové s přáním, aby zůstala pohromadě a nebyla roztroušena: díky věrnosti oněch přátel a jejich darů, muzeu ve Philadelphii bylo Duchampovo přání uskutečněno.

20

V muzeu Modern Art v New Yorku se nachází vysoce zajímavá stěna. Obsahuje tři malby. Vlevo visí veliký Eregue v šedých tónech z kubistické doby z roku 1912, uprostřed visí protějšek Picassu a uprostřed visí Duchamp z roku 1912, barevný, ale tajemný jako Eregue. Tyto tři malby jsou prvními plody nového počátku.

21

Duchamp vytvořil vřídlo, kufřík, nástroj, měřicí plánovač ducha. Když přimáloval knírek mezi lípy, což to znamená: "Nenechte se hypnotizovat smíchem věter, je to jenom zátka!" Když zaslal Neapolitánovi v New Yorku na výstavu piscarovou mísu, mělo to znamenat: "Kráse je tu, kde ji nacházíte." Když vyspíhal na stěžen vysoko nad takřka, mělo to znamenat: "Dělejte něco jiného a dělejte to důkladně!"

22

Díky přesným Duchampovým zápisům lze sledovat, jak své dílo vynalézá a konstruuje. Každý mechanismus, každá trubice, každý držák, každá spirálovitá pružina, každá gumová koule, každé vlákno - vše je promyšlené a zakalkulované do pouhých čísel. Žije se svojí vizí a maluje její obraz. Vy-mýslí si mechanicky apas a arsenal.

Přechází tak k neobvyklým formám, které jsou ale plně přesvědčující síly a putají pozorovatele.

Výtvarná zástava nejasná, ačkoli se rozebírá nástroj.

23 Duchampův portrét

Na jedné fotografii z roku 1945 stojí Duchamp metr ode mne a dívá se na mne. Tento pohled říká všem, obzvláště pak mladým:

"Kdo jsi?, Co přinášíš? - Vyvaruj se! Proč? Vždy žádný podvod! Buď čestný! - Odpověď! Mluv jednoduše a řekni něco! - Hledej se! Nacházej se! Buď sebou samým! - Nepočkej za tím, za čím běží druzí! - Vyvaruj se každého druhu štěstí! - Nikdy neopakuj něco, ačkoli publikum volá "da capo"! - Nepolykej nic od druhého: tráví se to špatně a zpozoruje se to! - Bav se, nebo nás unudíš!"

Portrét opět umlká. Pozorují fotografie dvou dalších, kteří s ním visí na stěně muzea. Tři podstatné pohledy naší doby. Shledávám, že jsou i přes svoji rozdílnost o základu věcí - názorem.

24

Duchamp přidává "nevěstě" a jejím válcům... "špetku zlomyslnosti".
Kolik procent zlomyslnosti má on sám? Dvě špetky? Tři?
On sám to neví,
Jeho nejkrásnějším dílem je, jak se chopí své doby.

/z knihy Robert Lebel: Marcel Duchamp,
nakl. M. DuMont Schauberg, Köln, 1972,
přeložil L. Hrubý/

D83

ZVONKOHRA PSÍHO BALETU 1
vyrobena svépomoci
v Gottwaldově 19.3.1989
vydali L.Hrubý a P.Doležal

ZVONKOHRA

PSIHO BALETU

